

IZ SVETA TIŠINE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

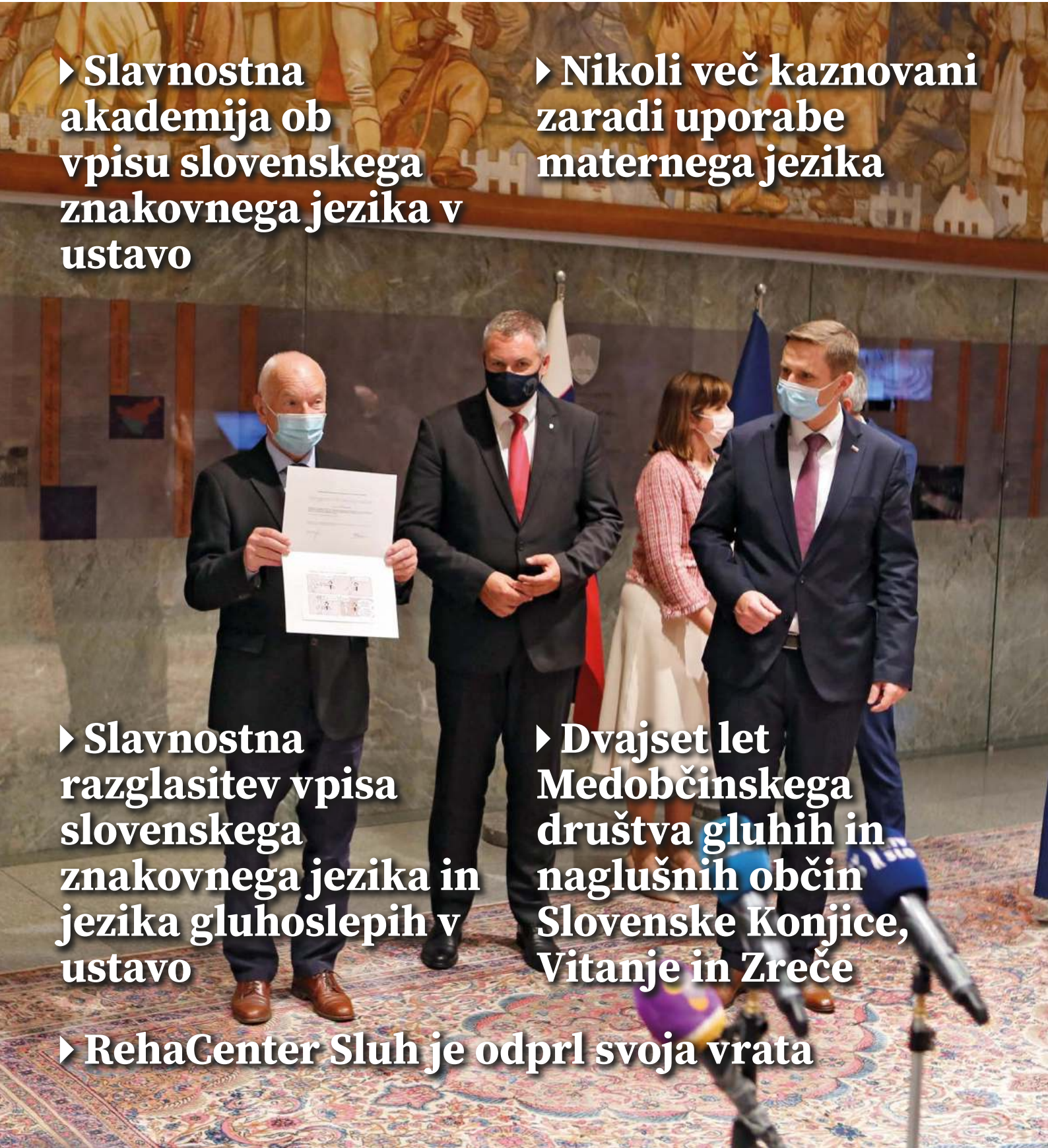
▶ **Slavnostna akademija ob vpisu slovenskega znakovnega jezika v ustavo**

▶ **Nikoli več kaznovani zaradi uporabe maternega jezika**

▶ **Slavnostna razglasitev vpisa slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v ustavo**

▶ **Dvajset let Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče**

▶ **RehaCenter Sluh je odprl svoja vrata**

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Drenikova 24, Ljubljana,
telefon: 01/500 15 00
telefaks: 01/500 15 22

Spletna stran:

www.zveza-gns.si

Urednik:

Anton Petrič

Naslov uredništva:

urednistvo@zveza-gns.si

Uredniški odbor:

Valerija Škof, Darja Pajk, Aleksandra
Rijavec Škerl, Valentin Jenko

Jezikovni pregled:

Barbara Perc

Oblikovanje: Artmedia

Tisk: Tiskarna DTP

Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delne objave nenarodenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno mnenja in stališča uredništva ter Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Nenarodenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem uredništva. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zato na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list Republike Slovenije št. 89/98) ni zavezano plačilu davka na dodano vrednost. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografija na naslovnici:

Po razglasitvi sprejema ustavnega zakona za vpis slovenskega znakovnega jezika v ustavo

Foto: arhiv ZDGNS

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo.

Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHA.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

OBVESTILO UREDNIŠKEGA ODBORA

V mesecu maju smo dosegli veliko zmago – vpis slovenskega znakovnega jezika gluhih v ustavo, kar je zgodovinski dogodek za skupnost gluhih in naglušnih v Sloveniji. Poslanci so z 78 glasovi za in brez glasu proti sprejeli ustavni zakon, v skladu s katerim bo ustava dopolnjena s pravico do uporabe in razvoja slovenskega znakovnega jezika. Zakon ureja tudi svobodno uporabo in razvoj jezika gluhoslepih.

Skupina 43 poslancev opozicije je v parlamentarni postopek vložila predlog spremembe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki bi omogočil, da bi znova vzpostavili sistem priznavanja poklicnih bolezni. V predlog je vključena tudi naglušnost kot posledica dolgotrajne obremenitve (hrupa) na delovnem mestu.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Vabimo vas, da glasilo soustvarjate z nami. Prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si.

Če se vam zdi glasilo zanimivo in ga želite prejemati brezplačno, nam pišite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si ali svoje ime, priimek in naslov sporočite na: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo Iz sveta tišine je dosegljivo tudi na spletu: www.zveza-gns.si. ●

Uredništvo

NAVODILO AVTORJEM

Besedilne datoteke

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF, ali skenirana besedila, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

Slikovne priloge

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvorno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB.

Fotografije ne smejo biti prilepljene v dokument, ampak jih pripnite k elektronski pošti. Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo zavrnil ali jih objavili brez fotografij. ●

Uvodnik

Anton Petrič, urednik

V maju se je skupnosti oseb z izgubo sluha v Sloveniji obrestovala borba za priznanje znakovnega jezika na vseh področjih življenja in dela. Državni zbor Republike Slovenije je soglasno sprejel sklep, da se slovenski znakovni jezik in jezik gluhoslepih umesti v Ustavo Republike Slovenije, istočasno pa se vanjo vpišeta tudi italijanski in madžarski znakovni jezik za uporabo na območjih, kjer sta uradna jezika italijanščina in madžarščina. Tako smo se pridružili štirim evropskim državam in smo dvanajsta država na svetu, ki ima znakovni jezik vpisan v ustavo. Slovenija je verjetno edina država na svetu, ki ima v ustavo vpisane kar tri znakovne jezike, ter prva država na svetu, ki je v ustavo vpisala jezik gluhoslepih. Vpis treh znakovnih jezikov v ustavo je posebnost v evropskem prostoru, saj imajo le v treh evropskih državah znakovni jezik kot del kulturne dediščine oziroma kulture gluhih vpisan v ustavo, v eni pa znakovni jezik kot pravico gluhih do sporazumevanja priznavajo kot socialni korektiv.

Od obiskov poslanskih skupin jeseni leta 2018, ko smo iskali podporo za vpis slovenskega znakovnega jezika v ustavo, do predaje konkretne pobude predsedniku državnega zbora mag. Dejanu Židanu in predsedniku vlade Marjanu Šarcu ter do obroditve sadov naših prizadevanj so pretekla tri leta. V tem času smo organizirali mnogo dogodkov in kampanj, s pomočjo katerih sta politika in javnost končno dojeli vsebino in namen naše pobude ter nas podprli.

Pogosto pozabljamo, da gluhi za sporazumevanje uporabljajo znakovni jezik kot materni jezik. Pravica do uporabe maternega jezika je temeljna človekova pravica, priznana in zaščitena v mednarodnih aktih, gluhih v Sloveniji pa kljub temu še vedno ni povsem zagotovljena. Za osebe z izgubo sluha je slovenski znakovni jezik glavno komunikacijsko sredstvo ter predstavlja osrednji način njihovega razmišljanja in delovanja, od katerega je odvisno izobraževanje, zaposlovanje in vključevanje v družbo.

Kot rezultat prizadevanj za umestitev slovenskega znakovnega jezika v ustavo so gluhi končno dobili enake možnosti sodelovanja v družbenem, osebnem in političnem prostoru, slovenski znakovni jezik pa

je dobil enakovredno veljavo, ki jo gluhi kot kulturna in jezikovna skupnost zaslužijo. To bo slovenskemu znakovnemu jeziku omogočilo ustrezen razvoj, standardizacijo in financiranje s strani države, hkrati pa bomo dokazali, da so dostojanstvo, pravice in blaginja vseh delov družbe skupna odgovornost.

Naglušnost spada med najpogostejše poklicne bolezni povsod po svetu. Pred letom 1990 je bilo v Sloveniji registriranih več kot osemsto poklicnih boleznin na leto, zdaj jih je le še okoli trideset. To ne pomeni, da poklicnih boleznin ni več. Izvirni greh je sistemske narave, saj poklicno bolezen lahko prijavijo le delodajalci, ki so obenem plačniki storitev pooblaščenih zdravnikov in morebitnih odškodnin. Ko ljudje po desetletjih dela v hrupnem okolju postanejo naglušni, niso upravičeni do odškodnine, le do slušnega aparata. Po podatkih zdravstvene zavarovalnice je samo v letu 2019 na novo prejelo slušni aparat 17.336 oseb. S sprejemom predloga spremembe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki bi omogočil, da bi znova vzpostavili sistem priznavanja poklicnih boleznin, bi naredili korak proti koncu več kot dvajsetletnega obdobja, v katerem se v Sloveniji obstoja poklicnih boleznin, z izjemo azbestoze, praktično ne ugotavlja in posledično ne evidentira. Ugotavljanje poklicnih boleznin, tudi naglušnosti, je zato nujno za sprejemanje ukrepov za njihovo preprečevanje in odpravo njihovih posledic.

Maja smo obeležili tudi dvajsetletnico Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče. V času od ustanovitve društva do danes se je zvrstilo mnogo dogodkov, ki so se prilagajali novim družbenim spremembam. Te spremembe so predstavljale izzive, s katerimi so se v društvu znali pravočasno spopasti, čeprav so se včasih znašli v zagati. Ves čas so imeli vizijo, ki je zaradi neugodnih pogojev niso vedno uresničili, vendar so vztrajali in se razvijali. Z izvajanjem posebnih socialnih programov so uspeli vzbuditi pozornost lokalnega okolja, ki je v njihovih aktivnostih prepoznalo skrb za sokrajane, katerim se je bilo zaradi specifičnih značilnosti treba posebej posvetiti. ●

S sekretarjeve mize

»Ne slišim, berem z ustnic.
Zaradi maske na obrazu ne vem, kaj mi želite povedati.«

Komisija za preprečevanje korupcije je zaključila delo na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije

Komisija za preprečevanje korupcije je zaključila nadzor na zvezi in ni ugotovila nepravilnosti. Kljub zahtevnemu postopku, za katerega je bilo treba pripraviti veliko gradiva, smo lahko veseli, da je zadeva zaključena brez nepravilnosti. ●

INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC
INFORMATION COMMISSIONER

Informacijska pooblaščenka je zaključila delo na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije

Informacijska pooblaščenka je na zvezi vodila več zadev in po daljšem nadzoru ni ugotovila nobenih nepravilnosti. Veseli smo, da smo pri delu odgovorni in strokovni, tudi v očeh nadzornih organov. ●

Revizor je zaključil delo na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije

Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije zunanji revizor vsako leto opravi revizijo. Z njegovim poročilom so se seznanili vsi

organi zveze. Zadovoljni smo, da delo opravljamo transparentno in v skladu s predpisi. ●

Poročila Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije za Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter za Ministrstvo za kulturo

Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter Ministrstvu za kulturo smo pravočasno poslali poročila zveze in društev. Poročila so bila v skladu z razpisom in s financiranjem, kar nam omogoča prijavo na nove razpise in projekte. ●

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Ministrstvo za javno upravo in državni zbor naročnika storitev dostopnosti do informacij in komunikacij

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije aktivno ponuja storitve dostopnosti do informacij in komunikacij mnogim javnim ustanovam, med drugim Ministrstvu za javno upravo in državnemu zboru. ●

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

VARNI NA INTERNETU

Od mene je odvisno vse.
www.varninainternetu.si

Predavanje Varni na internetu v izvedbi RehaCentra Sluh

Izpeljali smo predavanje na temo, kako vzgajati otroke, da bodo znali varno in odgovorno uporabljati splet in mobilne naprave. ●

Razpis Ministrstva za kulturo za senzorne invalide

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije se je prijavila na razpis Ministrstva za kulturo za dodatna sredstva v okviru dostopnosti do informacij in komunikacij za senzorne invalide. ●

Poročilo Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj ter Evropske komisije na področju zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj je skupaj z Evropsko komisijo izdelala drugo poročilo s področja zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja, ki navaja nove dokaze o stanju socialne zaščite invalidov v Sloveniji, vključno z dolgotrajnimi bolniškimi staleži in dolgotrajno brezposelnostjo. ●

DOSTOPNO

Tolmačene oddaje na Radioteleviziji Slovenija ob 30. obletnici samostojne Slovenije, predsedovanju Svetu Evropske unije, referendumu, epidemiji in drugih aktualnih dogodkih

Radiotelevizija Slovenija nas sprti obvešča o vseh tolmačenih oddajah na spletnem portalu dostopno.si in na njihovi Facebook strani. Hvala za vse boljše dostopnost in informiranost v prilagojenih načinih komunikacije. ●

Avto-moto zveza Slovenije (AMZS) nudi gluhih in naglušnim nižjo članarino

Avto-moto zveza Slovenije je sprejela pobudo strokovnega sodelavca Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Branka Gornjeca iz Društva gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota za znižanje članarine v članski kategoriji invalid. Več o tem lahko preberete na spletni strani AMZS. Branko, hvala za proaktivnost in skupni uspeh. ●

Skupščina Evropske zveze naglušnih

Predstavnica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije dr. Matjaž

Darja Pajk; foto: Spletna TV

Debec in članica odbora Evropske zveze naglušnih Darja Pajk sta se udeležila skupščine Evropske zveze naglušnih, ki je potekala na daljavo. ●

Anton Petrič; foto: ZDGNS

Anton Petrič je bil izvoljen za člana Sveta za invalide Republike Slovenije

Gluih strokovni sodelavec Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Anton Petrič je bil izvoljen za člana Sveta za invalide Republike Slovenije, ki se je na podlagi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov po preteku mandata znova oblikoval. Iskrene čestitke. ●

Razpis počitniških nastanitev za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo oseb z izgubo sluha

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je objavila razpis za sofinanciranje programa za ohranjanje zdravja, ki poteka v skladu z ukrepi in standardi. ●

Nadzorni in upravni odbor ter skupščina Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Pripravili smo vsa poročila in dokumentacijo za organe Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

za leto 2020. Kljub izrednim razmeram zaradi covid-19 je bilo leto zelo bogato in plodno, kar so prepoznali in potrdili tudi organi zveze. ●

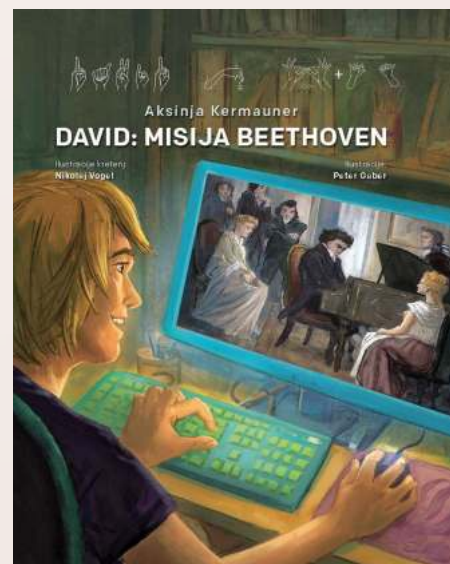

Volilna skupščina Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Ob koncu leta 2020 so se začeli volilni postopki, ki so se zaključili z volilno skupščino, katera je potrdila nove mandate organov ter dosedanjega predsednika zveze Mladena Veršiča izvolila za novi štiriletni mandat. ●

Pravljična David: Misija Beethoven med desetimi najboljšimi mladinskimi izdajami na knjižnem sejmu v Bologni

Mednarodna zveza za mladinsko književnost IBBY je pravljico David: Misija Beethoven, ki jo je izdala Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, uvrstila med deset najboljših mladinskih izdaj

na svetu, zato ji je pripadlo posebno mesto na letošnjem knjižnem sejmu v Bologni. Iskrene čestitke avtorici Aksinji Kermauner in ustvarjalcem knjige. ●

Bronasti Marino s trenerjem Darkom; foto: Darko Kegl

Marino Kegl tretji v članski konkurenci na evropskem prvenstvu gluhih v tenisu

Marino Kegel je najuspešnejši gluhi teniški igralec, marljiv, goreč, borben in predan športnik, ki ima veliko srce in živi za tenis. Vse te vrline so ga oblikovale v delovnega, poštenega in odgovornega človeka, kar se kaže tudi izven teniškega igrišča. Čestitke Marinu za izjemen dosežek v močni konkurenci in v zelo težkih pogojih, njegovi družini za podporo ter glavnemu trenerju Darku Keglu s trenersko ekipo. ●

Dan Evrope – himna Evropske unije v mednarodni kretnji

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je v počastitev dneva

Valerija Škof kreta evropsko himno; foto: Spletna TV

Evrope priredila himno Evropske unije v mednarodno kretnjo. Valerija Škof in sodelavci so delo odlično opravili. ●

Dokumentarni film Lastovke letajo nizko v šolah in knjižnicah

Dokumentarni film Lastovke letajo nizko so predvajali številni mediji, brezplačno pa smo ga ponudili tudi šolam in knjižnicam, da si ga bo lahko ogledalo čim več ljudi. ●

Dan Primoža Trubarja – tudi to je slovenščina

Ob dnevu jezikoslovca Primoža Trubarja smo izdelali poseben plakat, ki spodbuja uporabo znakovnega jezika. ●

Oddaja o otvoritvi RehaCentra Sluh; foto: Spletna TV

Dan družine – otvoritev RehaCentra Sluh

Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije smo postopoma priredili, preoblikovali in postavili nove temelje svetovalnega centra

ter ga preimenovali v RehaCenter Sluh z oddelki svetovanja, rehabilitacije, tehničnih pripomočkov, izobraževanja, informiranja ter dostopnosti do informacij in komunikacij. V sodelovanju z društvi in drugimi sodelavci ponujamo široko mrežo pomoči uporabnikom, osebam z izgubo sluha, njihovim družinskim članom in strokovnim delavcem, razvijamo pa tudi nova delovna področja. ●

RehaCenter Sluh
Za boljšo kakovost življenja

Svetovanje
Izobraževanje
Dostopnost
Tehnični pripomočki
Rehabilitacija
Informiranje

Telofoni: 01 500 15 08, 070 451 122
E-pošta: reha.center@zveza-gsu.si

Dostop do storitev

Osební pogovor
Za vsakega zaposlenega in prostovoljnega strokovnjaka po vseživljenski ceni
070 451 122, 01 500 15 00
ali po elektronski pošti: reha.center@zveza-gsu.si

Telefonski pogovor
Telefonski pogovor lahko uporabite po telefonih: 070 451 122

Komunikacija po elektronski pošti
Spremljane lahko prejemate po elektronski pošti: reha.center@zveza-gsu.si

RehaCenter Sluh sodeluje z društvi

- DGN Ljubljana
- MOON za Soročnost AMIS
- DGN Žilina
- DGN Ajma Primorska
- DGN Podgorje Maribor
- DGN Kranj
- DGN Slovenska Primorek
- DOOS celjske regije
- DOOS Dolenjske in Bele Kr. regije
- DGN Posavje Krško
- MOON Velenje
- DGN Pomurje Murška Sloboda
- MOON Ljubljana
- MOON Slovenska Konjica

PREJELI DOKUMENTACIJO O NAJLAŽJEM KONTAKTU

RehaCenter Sluh

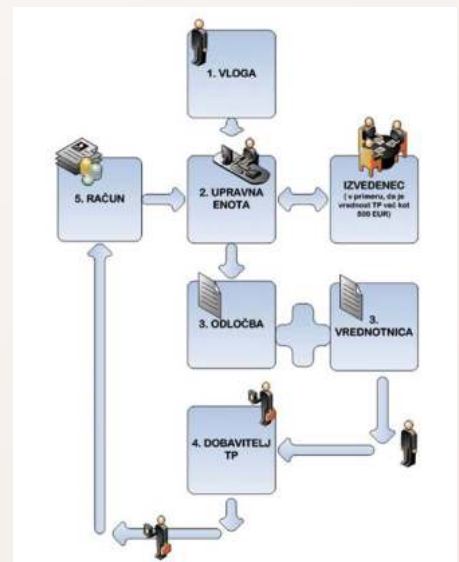
IZVAJALNA ENOTA
Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Družinska 21, 1000 Ljubljana
Telefon: 01 500 15 08, 070 451 122
E-pošta: reha.center@zveza-gsu.si

Zloženska RehaCentra Sluh

Izdali smo predstavitveno zloženko RehaCentra Sluh s seznamom storitev, ki jih ponujamo na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije ter v društvih. ●

Prenovljeni Center tehničnih pripomočkov

Vabljeni v prenovljeni Center tehničnih pripomočkov v okviru RehaCentra Sluh, kjer si lahko ogledate, izposodite in preizkusite tehnične pripomočke za osebe z

izgubo sluha, ki jih je možno kupiti na slovenskem trgu. ●

Center strokovne literature Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Vso literaturo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, društev, šolskih centrov in drugih virov smo zbrali na enem mestu ter uredili bogat in poučen Center strokovne literature na področju izgube sluha. ●

Izobraževanje o duševnem zdravju in demenci na RehaCentru Sluh

Na RehaCentru Sluh smo pripravili izobraževanje o staranju in demenci, ki je pogost pojav med osebami z izgubo sluha. ●

Brezplačne spletne delavnice OMRA s priznanimi strokovnjaki na področju stresa in duševnega zdravja

Predavanja in delavnice o stresu in duševnem zdravju so namenje-

ne osebam z izgubo sluha in njihovim svojcem, saj so motnje na področju duševnega zdravja v družinah z izgubo sluha zelo pogoste. ●

Dan kulturnega razvoja in raznolikosti

V sklopu dneva kulturnega razvoja in raznolikosti smo organizirali delavnico, ki jo je vodila gluha Maja Kuzma, ter krepili jezikovno in kulturno identiteto gluhih oseb. ●

Pravljica Vse je v naših rokah

Ob 90. obletnici organiziranega delovanja gluhih, ob predsedovanju Slovenije Svetu Evropske unije in ob spremembi ustave smo na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije izdali posebno protokolarno darilo, pravljico Vse je v naših rokah avtorice Aksinje Kermauner. ●

Naučimo se osnov znakovnega jezika – Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije in Založba Rokus Klett v osnovnih in srednjih šolah

Osnovne in srednje šole smo obvestili o poteku vpisa znakovnega jezika v ustavo in jih pozvali, naj učencem posredujejo čim več informacij o njem. Zelo smo bili veseli odziva in številnih akcij, ki so jih izvedli učenci slovenskih šol

Mobilna aplikacija Slovarja slovenskega znakovnega jezika

po vsej Sloveniji. Nekateri so organizirali delavnice, predstavitve in učenje znakovnega jezika, drugi pa s posebnimi dogodki obeležili ta zgodovinski dogodek. ●

Gimnazija in srednja šola Rudolfa Maistra Kamnik je s posebnim programom obeležila spremembo ustave

Na gimnaziji in srednji šoli Rudolfa Maistra Kamnik so se sistematično učili znakovnega jezika in za zaključek posneli priredbo pesmi Dan ljubezni v znakovnem jeziku. Iskrene čestitke. ●

Oglasi na avtobusih mestnega prometa v Ljubljani, Mariboru in Celju o vpisu znakovnega jezika v ustavo

O vpisu znakovnega jezika v ustavo smo javnost obveščali po različnih kanalih, med drugim tudi z oglasi na avtobusih mestnega prometa v Ljubljani, Mariboru in Celju. ●

Izložba Ministrstva za notranje zadeve

Sodelovanje Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter policije

Dobro sodelovanje s policijo smo nadgradili z okrašenimi izložbami prostorov policije v središču Ljubljane. ●

Foto: ZDGNS

Stojnica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v nakupovalnem središču Aleja v Ljubljani

V ljubljanskem nakupovalnem središču Aleja smo imeli skoraj teden dni brezplačno stojnico, na kateri smo obiskovalce seznanjali z znakovnim jezikom in s spremembo ustave. ●

Anton Petrič v oddaji Studio ob sedemnajstih; foto: Radio Prvi

Studio ob sedemnajstih in Jezikovni pogovori na prvem programu Radia Slovenija

Naši prispevki v oddajah Studio ob sedemnajstih in Jezikovni pogovo-

ri na Radiu Slovenija so bili zelo odmevni. ●

Seja ustavne komisije na Televiziji Slovenija

Oddaja Dobro jutro, Poročila in Odmevi na TV Slovenija s prispevki o gluhoti in znakovnem jeziku

O vpisu slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v ustavo smo spregovorili v najbolj gledanih oddajah na Televiziji Slovenija Dobro jutro, Poročila in Odmevi. ●

Mladen Veršič med intervjujem; foto: ZDGNS

Na spletnih straneh Multimedijskega centra Radiotelevizije Slovenija in spletnem portalu dostopno.si redno poročajo o vsebinah in oddajah za gluhe in naglušne

Bralci spletnih strani Multimedijskega centra Radiotelevizije Slovenija in portala dostopno.si so toplo sprejeli intervju s predsednikom Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladenom Veršičem. ●

Tudi to je slovenščina – Trubar, Cankar, Prešeren

Po Sloveniji poteka posebna medijska kampanja Tudi to je slovenščina z liki največjih slovenskih kulturnikov Primoža Trubarja, Ivana Cankarja in Franceta Prešerna, ki vzpodbujajo k uporabi in učenju znakovnega jezika. ●

Valerija Škof in Nina Pušlar; foto: Grega Valančič/Sportida

Pesem Tople oči Nine Pušlar

Sodelovanje Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije s pevko Nino Pušlar pri promociji učenja in spoznavanja znakovnega jezika je preseglo pričakovanja. Akcija še poteka in bo poleg pesmi Tople oči ponudila tudi videospot, ki bo vseboval znakovni jezik. Prispevki o znakovnem jeziku se pojavljajo v vseh medijih, tako na televiziji in radiu kot na spletu in na družbenih omrežjih. ●

Predsednik Evropske zveze gluhih Markku Jokinen; foto: EUD

Dan slovenskega znakovnega jezika in upravni odbor Evropske zveze gluhih

Med prizadevanji za spremembo ustave je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije aktivno sodelovala s številnimi mednarodnimi organizacijami, kot so Evropska zveza gluhih, Svetovna zveza gluhih, Organizacija združenih narodov, Evropska komisija in

Evropski invalidski forum, ter z evropskimi poslanci. Še posebej smo veseli, da bomo spremembo ustave podkrepili z dnevom slovenskega znakovnega jezika, z aktivnostmi v Hiši znakovnega jezika ter z zasedanjem upravnega odbora Evropske zveze gluhih, ki bo novembra v Ljubljani. ●

Videospot Tople oči Nine Pušlar

Pesem Nine Pušlar Tople oči je dobila videospot. Govori o gluhem dekletu in fantu, ki sliši in se uči znakovnega jezika. Vsebuje tudi nekaj osnovnih kretenj ter je v celoti tolmačen. ●

Hiša znakovnega jezika v Ljubljani

V sodelovanju z Mestno občino Ljubljana in s kabinetom župana Zorana Jankoviča se dogovarjamo o odprtju Hiše znakovnega jezika v prestolnici. Gre za osrednjo

kulturno, zgodovinsko, družabno in poučno točko, ki bo združevala vsebine o gluhoti, kulturi, identiteti ter jeziku gluhe skupnosti v Sloveniji in po svetu. ●

Dokumentarni film Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije o 90-letni zgodovini organiziranega delovanja na Slovenskem

Dokumentarni film Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije o 90-letnici organiziranega delovanja na Slovenskem je tik pred premiero. Premiera bo v mesecu juliju, saj je bila 27. julija 1931 ustanovljena prva organizacija gluhih v Dravski banovini. ●

Ministrstvo za kulturo;
foto: Ministrstvo za kulturo

Dokumentarni film Od prepovedi do vpisa v Ustavo Republike Slovenije

Produkcija dokumentarnega filma Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Od prepovedi do vpisa v Ustavo Republike Slovenije je v zaključni fazi. V njem bomo prehodili zgodovinsko pot od prepovedi do ustavne spremembe. Film bomo predvajali v drugi polovici letošnjega leta na Radioteleviziji Slovenija in na drugih televizijskih postajah, predstavili pa ga bomo tudi na posebnem dogodku za društva in njihove člane. ●

Državni zbor je sprejel Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2021–2025

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je aktivno sodelovala pri oblikovanju poglavja o spremembah in položaju znakovnega jezika v Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2021–2025 Ministrstva za kulturo. ●

Strateški svet za digitalizacijo in vlada podprla ukrep samodejnega podnaslavljanja za gluhe in naglušne

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije se že dolgo zavzema za samodejno podnaslavljanje za gluhe in naglušne. Naša prizadevanja so obrodila sadove, saj si predsednik vlade Janez Janša močno prizadeva stvari premakniti na bolje, zato je pozdravil ta ukrep. ●

Poklicne bolezni: predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je v državnem zboru

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije skupaj s strokovnjaki medicine dela, predvsem dr. Metodo Dodič Fikfak, v zadnjem času aktivno deluje na področju poklicnih bolezni, zato smo veseli, da je predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju že v državnem zboru, kjer čaka na nadaljnje postopke. ●

Državni svet: posebno poročilo Zagovornika načela enakosti o položaju gluhih v izobraževalnem sistemu

Dolgoletna bitka Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije za boljše izobraževanje gluhih se s konkretnimi dejanji spreminja v ugotavljanje trenutnega stanja in v iskanje rešitev na omenjenem področju. Z veliko podporo Zagovornika načela enakosti in državnega sveta zadeva prihaja v roke političnih odločevalcev. ●

Prizor iz filma Jezik enakopravnosti

Film Jezik enakopravnosti na POP TV in Rai Uno

V sklopu ustavnih sprememb sta televiziji POP TV in Rai Uno predvajali film Jezik enakopravnosti, ki je dolgo ostal v srcih in mislih številnih gledalcev. Za zgodbe gluhih smo prejeli mnogo čestitk in izrazov globokega spoštovanja. ●

Spremembe in dopolnitve Pravilnika o kriterijih za uveljavljanje pravic za otroke, ki potrebujejo posebno nego in varstvo

Na podlagi pobude matere z otrokom z izgubo sluha in strokovnih delavcev društev je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije začela biti politično in strokovno bitko za spremembo Pravilnika o kriterijih za uveljavljanje pravic za

Minister Janez Cigler Kralj; foto: STA

otroke, ki potrebujejo posebno nego in varstvo. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je objavilo spremembo pravilnika, ki otroke z izgubo sluha dodaja v nekatere člene. ●

Film Lastovke letajo nizko na lokalnih televizijskih postajah po Sloveniji

Lokalne televizijske postaje po Sloveniji so predvajale film Lastovke letajo nizko, ki je bil toplo sprejet. S pohvalami se nam je oglasilo mnogo gledalcev, ki jih je vsebina filma močno ganila. ●

Deček v džungli; foto: Spletna TV

Gledališka igra Tihih stopinj Deček iz džungle

Na dan, ko je državni zbor sprejel ustavni zakon, so gluhi pripravili posebno kulturno prireditev z gledališko igro Tihih stopinj Deček iz džungle v znakovnem jeziku, s katero so povezali jezik, identiteto in kulturo gluhih. ●

Borut Pahor in Mladen Veršič; Foto: Grega Valančič/Sportida

Posebna zahvala predsednika republike Boruta Pahorja Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije za pobudo in prizadevanja za ustavno spremembo

Predsednik republike Borut Pahor je poudaril pomembno vlogo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter predsedniku zveze Mladenu Veršiču izročil posebno zahvalo in priznanje za trud in delo na področju spremembe ustave. ●

Slavnostna akademija ob vpisu slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v ustavo, ob 90-letnici organiziranega delovanja gluhih na Slovenskem ter ob predsedovanju Slovenije Svetu Evropske unije

V ljubljanskem Cankarjevem domu smo organizirali zgodovinsko prireditev na najvišjem političnem nivoju. Globoko spoštovanje vsem, ki so pri tem dogodku sodelovali, soustvarjali program ter pomagali pri organizaciji. Tako visokega političnega vrha na enem mestu s toliko pomembnimi video- in drugimi nagovori ter s kulturnim programom še ni bilo. Pristrčna hvala vsem za tako lep dogodek. ●

Mladen Veršič v državnem zboru; foto: DZ RS

Ustavni zakon o dopolnitvi II. poglavja Ustave Republike Slovenije z znakovnim jezikom in jezikom gluhoslepih ter Odlok o razglasitvi novega 62. a člena: znakovni jezik in jezik gluhoslepih

Četrtega junija letos so poslanke in poslanci državnega zbora soglasno s 75 glasovi potrdili Ustavni zakon o dopolnitvi II. poglavja Ustave Republike Slovenije in z odlokom razglasili novi 62. a člen: znakovni jezik in jezik gluhoslepih. Gre za osmo spremembo ustave ter prvo na predlog vlade, pobudo za spremembo pa je dala Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. ●

Valerija Škof je s kretnjo zapela pesem Tople oči; foto: DZ RS

Kulturni program z naslovom Vse je v naših rokah v državnem zboru, ki ga je v živo prenašala Televizija Slovenija

Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije smo soustvarili kulturni program v državnem zboru z naslovom Vse je v naših rokah ter s pesmijo Nine Pušlar Tople oči, ki jo je v znakovnem jeziku izvedla Valerija Škof, ustvarili nepozaben trenutek, ki je ganil poslance. ●

Novinarska konferenca v državnem zboru

Po kulturnem programu v državnem zboru smo sodelovali na posebni novinarski konferenci, ki jo je moderirala strokovna sodelavka Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Tina Grošelj. ●

Razglasitev dopolnitve ustave; foto: Spletna TV

Odlok o dopolnitvi ustave, objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 92/2021 z dne 8. junija 2021

Odlok o razglasitvi Ustavnega zakona o dopolnitvi II. poglavja Ustave Republike Slovenije je bil 8. junija 2021 objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 92/2021. ●

**ODKRIJTE NOVO APLIKACIJO SPLETNE^{TV},
ki jo lahko s QR-kodo naložite na telefon.**

Če se spletna stran za nalaganje ne odpre, lahko aplikacijo na operacijski sistem Android naložite tako, da v trgovini Google Play v iskalnik vtipkate Spletna TV, poiščete naš logotip in aplikacijo namestite na telefon. Mobilna aplikacija Spletne TV omogoča ogled in poslušanje oddaj in prispevkov ter pregledovanje novic na portalu www.spletnatv.si.

SLAVNOSTNA AKADEMIJA OB VPISU SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA V USTAVO

Anton Petrič

Predsednik republike Borut Pahor; foto: Grega Valančič/Sportida

Osemindvajsetega maja letos je v Cankarjevem domu v Ljubljani potekal slavnostni dogodek, posvečen 90-letnici delovanja gluhih in naglušnih na Slovenskem ter vpisu slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v ustavo.

Osrednji gost je bil predsednik republike Borut Pahor, ki je ob tej priložnosti predsedniku Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladenu Veršiču izročil posebno priznanje za dosežke. Na odru so se zvrstili še sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Matjaž Juhart, ki je orisal pot od prepovedi uporabe kretenj v šoli do umestitve slovenskega znakovnega jezika v ustavo, minister za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti Janez Cigler Kralj ter predsednik državnega zbora Igor Zorčič.

Otroci gluhih staršev so zapeli slovensko himno v slovenskem znakovnem jeziku ter poželi velik aplavz, pred slavnostno akademijo pa so predvajali video-

nagovore posebnega poročevalca Organizacije združenih narodov Fernanda de Varennesa, predsednika Evropske zveze gluhih Markkuja Jokinena, predsednika Svetovne zveze gluhih Josepha J. Murrayja, predstavnika Evropskega invalidskega foruma Humberta Insolere, gluhega evropskega poslanca Ádáma Kóse, evropske komisarke za enakost Helene Dalli in predsednice Evropske komisije Ursule von der Leyen.

Vrhunec dogodka je bila glasbena točka Nine Pušlar, ki je ob klavirski spremljavi skupaj z Valerijo Škof zapela pesem Tople oči. Valerija je pesem odkretala z mehкими elegantnimi kretnjami.

Slavnostni dogodek sta popestrili tudi kulturni točki Od Milanskega kongresa 1880 do Ustave Republike Slovenije gledališke skupine Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske, ki so jo odigrali Rafaela in Rajko Demir ter Boža in Fiorenzo Urbančič, ter Občutim tišino, ki jo je s pomočjo Lade Orešnik pripravil gluhoslepi član Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj Jože Tekavčič. ●

NAGOVOR SEKRETARJA ZVEZE DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE MATJAŽA JUHARTA NA SLAVNOSTNEM DOGODKU OB VPISU ZNAKOVNEGA JEZIKA IN JEZIKA GLUHOSLEPIH V USTAVO

Republika Slovenija z ustavno spremembo priznava uporabnike znakovnega jezika in jezika gluhoslepih kot skupnosti z lastno kulturo, identiteto in jezikom. Povod za

to pobudo so bile nekatere še neurejene pravice gluhih, naglušnih in gluhoslepih. Izpostavili bi tri najbolj izstopajoče:

1. pobuda Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, da se v Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami vnesejo tudi gluhoslepi otroci, ni bila sprejeta,
2. gluhi otroci se še vedno ne učijo o svojem jeziku,
3. še vedno ni zagotovljenega sistemskega vira za razvoj znakovnega jezika.

Ustavna sprememba ni končni cilj. Je temelj za novo poglavje urejanja stvari za boljše izobraževanje in življenje vseh oseb z izgubo sluha.

Prav je, da se ob današnjem dogodku zahvalimo posameznikom, ki ste gradili temelje te ustavne spremembe: gluhim, tolmačem, strokovnim delavcem v društvih, na zvezi in v šolskih centrih, še posebej pa Meri Möderndorfer, Francu in Fridi Planinc, Mladenu Veršiču, Darji Holec, Jasni Bauman, Karlu Destovniku, Ljubici Podboršek, Katji Kranjc in Aljoši Redžepoviču. V tistem času in vse do danes so bili izredno pomembni tudi predstavniki Ministrstva za delo Stanka Tutta, Cveto Uršič, Dragica Bac in Tanja Dular.

Postopoma smo gradili sodelovanje s predstavniki Ministrstva za kulturo, ki z razpisi omogoča pro-

jekte v znakovnem jeziku. Znakovni jezik je vpisan v Register nesnovne kulturne dediščine, spisali pa smo tudi prvo slovnico slovenskega znakovnega jezika. Hvala raziskovalcem, tolmačem ter skupini za razvoj. Sodelovati smo začeli z Inštitutom za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, z njim sodelujemo pri vsakoletni akciji Kretnja leta. Ustanovili smo znanstveno-raziskovalni Inštitut za slovenski znakovni jezik. Želimo si, da bo znakovni jezik predmet na vseh ravneh izobraževanja gluhih, kar je tudi naloga posebne delovne skupine na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport. Vlada je leta 2014 razglasila dan slovenskega znakovnega jezika; zahvaljujemo se takratni predsednici Alenki Bratušek, da je podprla to pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Uporaba znakovnega jezika se postopoma širi in uveljavlja na številnih področjih, tudi s pomočjo spoštovanih sodelavcev na ministrstvih za pravosodje, šolstvo, zdravje, javno upravo, Radioteleviziji Slovenija in še bi lahko našteval.

Žal pa vse to ni bilo dovolj za večje premike položaja in razvoja znakovnega jezika, zato je ekipa sodelavcev na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije s pomočjo Cveta Uršiča, Andreje Žele, Matica Pavliča in Simone Klemenčič spisala pobudo. Čeprav se je besedilo sprejema v državnem zboru dopolnjevalo, ostaja nesporno dejstvo, da je bilo poslanstvo pobude skrb za jezik, gluhe in gluhoslepe.

Pobudo smo na vlado pisno naslovili 7. novembra 2018. Hvala za pozitiven odziv celotne takratne ekipe na Ministrstvu za delo, vključno z ministrico Ksenijo Klampfer. Ob dnevu slovenskega znakovnega jezika, sedem dni kasneje, nas je sprejel takratni predsednik državnega zbora Dejan Židan in javno obljubil, da bo storil vse, da do vpisa pride. Besedo je držal tudi kot predsednik ustavne komisije državnega zbora in skrbel, da je zadeva tekla karseda nemoteno. Njegovo pozitivno naravnost je nadaljeval drugi predsednik ustavne komisije Branko Grims.

Sledil je mednarodni posvet v državnem svetu s predsednikom Alojzom Kovšco in svetnikom Danetom Kastelicem. Zelo smo bili veseli pozitivnih

odzivov varuha človekovih pravic Petra Svetine in zagovornika načela enakosti Mihe Lobnika.

Sledil je sprejem pri predsedniku Republike Slovenije Borutu Pahorju, ki je večkrat podprl aktivnosti Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter z jabolkom navdiha posvetil pozornost tolmačem znakovnega jezika. Pomemben je bil tudi sprejem pri takratnem predsedniku vlade Marjanu Šarcu. Takoj se je opredelil, da vlada stoji za pobudo, ter to dokazoval na mnogih sestankih in z vloženim predlogom v državni zbor. Tudi sprejem v kabinetu predsednika vlade Janeza Janše je bil zelo konstruktiven in vzpodbuden. Prav tako podpora čutimo v besedah in dejanjih ministra za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janeza Ciglerja Kralja. V tridesetletni zgodovini Slovenije se je ustava večkrat spreminjala, vendar tokrat prvič na predlog vlade.

Hvala poslankam in poslancem državnega zbora za srčno podporo ter da ste nekateri danes med nami. Jani, hvala. Posebna zahvala gre predsedniku državnega zbora Igorju Zorčiču, ki je z veliko osebno zavzetostjo skrbel, da je ustavna sprememba ostala na prednostnem seznamu državnoborskih zadev.

Ustavna sprememba ni končni cilj. S svojim delom bomo nadaljevali tudi v prihodnje, zato smo veseli, da že prihaja do nekaterih večjih premikov.

Predlog Nacionalnega programa za jezikovno politiko je v državnem zboru, Inštitut za slovenski znakovni jezik pa ponuja roko sodelovanja.

Vnovična vzpostavitev sistema priznavanja poklicnih boleznih – okvara sluha velja za najbolj pogosto poklicno bolezen. Hvala poslancem, da je zadeva v državnem zboru.

S pomočjo Oddelka za prevajalstvo na Filozofski fakulteti v Ljubljani je spisan univerzitetni študijski program za tolmače znakovnega jezika. Hvala vodstvu fakultete in vodji oddelka Mojci Šlamberger Brezar.

Hvala sodelavcem na Pedagoški fakulteti Koper, Božidarju Opari, Mateji Gačnik, Aksinji Kermauner ter dekanji Mari Cotič, da so že pred leti posvetili posebno pozornost gluhoti, znakovnemu jeziku in gluhoslepoti.

Posebna zahvala gre Nacionalnemu svetu invalidskih organizacij Slovenije, Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Socialni zbornici Slovenije, ki vrsto let skupaj z nami sooblikujejo socialno in invalidsko varstvo.

Zaključil bi s posebno najavo ter zahvalo podžupanu Mestne občine Ljubljana, ki je danes z nami. V središču prestolnice načrtujemo odprtje Hiše znakovnega jezika, ki bo obiskovalcem, izobraževalnim ustanovam in gluhi skupnosti ponudila zgodovinsko, izobraževalno in sprostitevno izkušnjo. Več o tem pa ob dnevu slovenskega znakovnega jezika 14. novembra.

Najlepša hvala vsem, da lahko skupaj z vami rešimo lepšo prihodnost. ●

POZDRAVNI NAGOVOR POSEBNEGA POROČEVALCA ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV FERNANDA DE VARENNESA

Vaše ekscelence, dame in gospodje!

V veselje in čast mi je, da imam ob tem zgodovinskem dogodku priložnost spregovoriti nekaj besed.

Slovenija je šele peta evropska država, ki je s svojo ustavo uradno priznala znakovni jezik, da bi tako v polnejši meri podprla slovensko skupnost gluhih in naglušnih pri celovitem uveljavljanju človekovih pravic njenih članov.

Ta izredno pomemben zgodovinski trenutek ne bi bil mogoč brez neumorne zavzetosti in prizadevanj članov skupnosti gluhih in naglušnih ter njihove nacionalne zveze, kot tudi ne brez bistvene vloge Evrop-

ske komisije in Evropskega parlamenta ter podpore Evropskega invalidskega foruma.

Čutim se počaščenega za priznanje, da sem morda prispeval k temu trenutku, toda glavne zasluge gredo vsem vam tukaj v Sloveniji in še zlasti Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije zaradi vaše vztrajnosti in predanosti.

Ob zaključku naj dodam, da je to zelo pomemben korak – ne kot ukrep, ki znakovni jezik obravnava kot vprašanje, povezano z invalidnostjo, ampak kot priznanje, da so gluhi in naglušni državljani Slovenije uporabniki popolnoma razvitega jezika, pravega jezika z lastnim bogastvom in kulturo, in da so kot osebe,

ki v tej čudoviti državi uporabljajo lastni jezik, polnopravni člani slovenske družbe. Z njegovo vključitvijo v temeljni pravni akt, ustavo, vaša država na spoštljiv in vključujoč način izkazuje priznanje slovenskemu znakovnemu jeziku.

Čestitke in bravo vsem vam, vključno z vlado in parlamentom Republike Slovenije, za tako pomembno potezo. Tako vi kot ta dogodek ste sijoča zvezda in zgled za vse v Evropi in za vse nas.

Merci in hvala. ●

POZDRAVNI NAGOVOR PREDSEDNIKA EVROPSKE ZVEZE GLUHIH MARKKUJA JOKINENA

Spoštovani predstavniki slovenskega parlamenta in vlade. Dragi sodelavci iz Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije.

V imenu Evropske zveze gluhih želim Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, njihovim partnerjem in vsem vam, ki ste danes tukaj, čestitati za ta velik dosežek, ki ga predstavlja umestitev slovenskega znakovnega jezika v ustavo.

S to spremembo ustave je Slovenija postala peta evropska država, ki je podelila znakovnemu jeziku status uradnega jezika države, s čimer se je pridru-

žila Avstriji, Madžarski, Portugalski in Finski, moji matični državi.

Dostop do znakovnega jezika in pravica do njegove uporabe na vseh področjih življenja je človekova pravica, ki je zapisana v Konvenciji Združenih narodov o pravicah invalidov. Brez jezikovnih in kulturnih pravic je težko uresničiti druge človekove pravice.

Priznanje znakovnega jezika v ustavi bo odstranilo ovire pri dostopu do informacij, izobraževanju in zaposlovanju ter vam omogočilo boljše uveljavljanje osnovnih človekovih pravic v vsakdanjem življenju.

Pozdravljamo vašo odločitev in upamo, da bodo temu pomembnemu koraku sledile tudi ostale države članice Evropske unije ter tako prispevale svoj delež pri spodbujanju in uveljavljanju pravic gluhih in gluhoslepih ljudi po vsej Evropi.

Evropska zveza gluhih in celotna evropska skupnost uporabnikov znakovnih jezikov skupaj z vami praznujeta ta pomembni mejnik. Vsi skupaj si bomo prizadevali doseči enakost, ki pripada nam vsem.

Iskrene čestitke! ●

IZ SVETA TIŠINE

POZDRAVNI NAGOVOR PREDSEDNIKA SVETOVNE ZVEZE GLUHIH JOSEPHA J. MURRAYJA

Svetovna zveza gluhih je vesela, da je danes navzoča pri obeležitvi tako pomembnega dogodka, kot je umestitev slovenskega znakovnega jezika v Ustavo Republike Slovenije.

Le še štiri druge evropske države imajo svoje znakovne jezike ustavno priznane na podobni osnovi kot Slovenija. To priznanje predstavlja pomembno izpolnitev obveznosti, ki jo ima slovenska vlada na podlagi Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov,

in je obenem pomemben korak naprej za Slovenijo ob 30-letnici njenega obstoja kot neodvisne evropske države. Priznanje slovenskega znakovnega jezika kot enega od nacionalnih jezikov v Sloveniji prispeva k vključujoči narodni skupnosti, v kateri so vsi jeziki in identitete priznani kot enakovredni. Svetovna zveza gluhih je še zlasti vesela posebnega priznanja gluhoslepih ljudi kot dela te jezikovne skupnosti.

Vsega tega ne bi bilo možno doseči brez močne organizacije civilne družbe v Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki letos praznuje 90 let skupnostnega dela in zagovorništva. Svetovna zveza gluhih z zadovoljstvom ugotavlja, da si slovenska vlada prizadeva izpolniti svoje zaveze iz člena 4.3 Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov in se o vprašanih, povezanih z gluhihimi ljudmi, posvetuje z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije. Kot lahko vidimo danes, se s sodelovanjem dosežejo velike stvari.

Vse čestitke Slovincem za to priznanje nacionalnega jezika – slovenskega znakovnega jezika! ●

POZDRAVNI NAGOVOR PREDSTAVNIKA EVROPSKEGA INVALIDSKEGA FORUMA HUMBERTA INSOLERE

Lep pozdrav vsem skupaj.

V imenu Evropskega invalidskega foruma želim vsem, ki ste danes tukaj, čestitati za ta velik dosežek.

Komunikacija je bistvena za socialno vključenost in brez nje osebe z invalidnostmi ne morejo v pol-

nosti sodelovati v javnem življenju. S tem priznanjem jezika se bo začel proces, ki bo skupnosti gluhih in naglušnih v Sloveniji omogočil uveljavljanje njihovih temeljnih človekovih pravic.

Pozdravljamo vašo odločitev in upamo, da bodo temu pomembnemu koraku sledile tudi ostale države članice Evropske unije ter tako prispevale svoj delež pri spodbujanju in uveljavljanju pravic gluhih in gluhoslepih po vsej Evropi.

Evropski invalidski forum bo še naprej podpiral svoje članice pri doseganju mejnikov, ki jih bomo lahko praznovali skupaj in ki prinašajo napredek njihovim državljanom, kakršnemu smo priča v Sloveniji.

Iskrene čestitke vsem.
Hvala vam. ●

POZDRAVNI NAGOVOR GLUHEGA EVROPSKEGA POSLANCA ÁDÁMA KÓSE

Spoštovani gostje in udeleženci.

Danes prisostvujemo enemu najbolj posebnih trenutkov za uporabnike slovenskega znakovnega jezika, ki so v preteklih letih vložili veliko naporov za uresničitev tega zgodovinskega dogodka.

Kot prijatelju skupnosti gluhih v Sloveniji, predsedniku Zveze gluhih in naglušnih Madžarske in poslancu Evropskega parlamenta mi je vedno v ve-

liko veselje, da lahko skupnosti gluhih v Sloveniji in Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije izrazim svojo podporo.

Spominjam se leta 2002, ko je bil sprejet Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika in ko je nekoliko kasneje slovenska vlada razglasila praznovanje dneva slovenskega znakovnega jezika. Rezultati prizadevanj za vključitev znakovnega jezika v slovensko ustavo so zdaj vidni.

Veličina in doprinos Srednje in Vzhodne Evrope se med drugim kaže tudi v dejstvu, da se poleg Madžarske zdaj tudi Slovenija pridružuje majhni, a elitni skupini. Priznanje nacionalnih znakovnih jezikov Madžarske in Italije v Ustavi Republike Slovenije pomeni še posebno zadovoljstvo za skupnost gluhih.

Z veseljem pozdravljam vaš uspeh.

Ob svoji simbolični udeležbi vam želim čudovito praznovanje! ●

POZDRAVNI NAGOVOR EVROPSKE KOMISARKE ZA ENAKOST HELENE DALLI

Spoštovani gostje in udeleženci.

Danes praznujete mejnik v zgodovini svoje države. Vključitev slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v Ustavo Republike Slovenije je

eden ključnih korakov pri gradnji resnično vključujoče družbe. Ta dosežek je obenem zgled sodelovanja med civilno družbo in institucijami pri uvajanju pozitivnih sprememb.

Evropska komisija je v marcu letošnjega leta predstavila Strategijo o pravicah invalidov za obdobje 2021-2030. Iskreno se zahvaljujem vsem invalidskim organizacijam, ki so s svojim znanjem in idejami prispevale k njenemu oblikovanju.

Dostopnosti kot strateškemu cilju in še zlasti uporabi znakovnih jezikov pripisujemo velik pomen. Dostopnost je namreč tista, ki omogoča pravice, avtonomnost in enakost.

S to ustavno spremembo Slovenija postaja pionir med državami Evropske unije, saj bo kot prva v svojo ustavo zapisala tudi jezik gluhoslepih. S tem ste postali navdih za druge države Evropske unije, ki želijo slediti vašemu zgledu.

Naj ob tej priložnosti omenim, da se veselim sodelovanja s Slovenijo ob njenem predsedovanju Svetu Evropske unije v drugi polovici tega leta.

Odpravljanje ovir ter zagotavljanje enakega dostopa in resnične vključenosti bosta zahtevala trdno zavezanost vseh držav članic in stalno partnersko sode-

lovanje z organizacijami civilne družbe ter z osebami z invalidnostmi. To je bistvenega pomena, če želimo, da ukrepi v Strategiji o pravicah invalidov zaživijo tudi v stvarnosti.

Samo s skupnimi močmi lahko zgradimo Unijo enakosti za vse. ●

POZDRAVNO PISMO PREDSEDNICE EVROPSKE KOMISIJE URSULE VON DER LEYEN

Spoštovani gospod Veršič!

Zahvaljujem se za vaše pismo, v katerem ste mi posredovali informacije o amandmaju, s katerim bo znakovni jezik zapisan v slovensko ustavo.

Pred slovesnostmi, ki bodo zelo pomembne za vašo državo, in pred njenim prihodnjim predsedovanjem Svetu Evropske unije v drugi polovici leta 2021, vam vnaprej pošiljam najboljše želje za uspešno izvedbo slavnostnega dogodka in vam obenem čestitam za 90-letnico obstoja vaše zveze. ●

SLAVNOSTNA RAZGLASITEV VPISA SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA IN JEZIKA GLUHOSLEPIH V USTAVO

Anton Petrič

Četrtega junija letos, osmi dan po sprejetju, so poslanci soglasno razglasili ustavni zakon, v skladu s katerim se ustava dopolni s pravico do uporabe in razvoja slovenskega znakovnega jezika, določa pa tudi, da svobodno uporabo in razvoj jezika gluhoslepih ureja zakon. Razglasitev so slovesno obeležili v veliki dvorani državnega zbora in ta dan označili kot zgodovinski.

Predlog ustavnega zakona je vložila ustavna komisija državnega zbora, njegovo pripravo pa je na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije začela vlada. Poslanske skupine so na predstavitvi stališč pred razglasitvijo izrazile zadovoljstvo, da je bil narejen zadnji korak za vpis slovenskega znakovnega jezika v ustavo, da bo gluhim, naglušnim in gluhoslepim lažje pri uveljavljanju enakih možnosti in pri vključe-

vanju v družbo, ter poudarile pomen nadaljnjih korakov pri uresničevanju te ustavne pravice v praksi.

Razglasitev ustavnega zakona so obeležili s slovesnostjo, nagovori in kulturnim programom. Zbrane so nagovorili predsednik državnega zbora Igor Zorčič, predsednik ustavne komisije Dejan Židan, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janez Cigler Kralj, predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladen Veršič ter predsednik Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN Janko Plesec.

Razglasitev ustavnega zakona z vpisom maternih jezikov gluhih in gluhoslepih v ustavo je po oceni predsednika državnega zbora prelomno dejanje, ki bo ostalo zapisano v zgodovino. Poudaril je, da je pričujoča sprememba najvišjega pravnega akta do-

Valerija Škof je poslancem v kretnji zapela pesem Tople oči; foto: Matej Grah

Mladen Veršič, Dejan Židan, Igor Zorčič, Janez Cigler Kralj in Janko Plešec; foto: Matej Grah

sežek skupnih prizadevanj civilne družbe, vlade kot predlagateljice ter državnega zbora, ki je izglasoval dopolnitev ustave. Zadovoljen je, da so to storili še pred predsedovanjem Slovenije Svetu Evropske unije in pred praznovanjem 30-letnice samostojne Slovenije. S tem ko sta jezika gluhih in gluhoslepih postala ustavno-varovani kategoriji, je postavljen trden temelj za nadaljnje zagotavljanje pravic oseb z okvaro sluha na vseh družbenih ravneh, zlasti na področjih razvoja znakovnega jezika, izobraževanja in zaposlovanja.

Minister Cigler Kralj je poudaril, da vpis znakovnega jezika v ustavo predstavlja poseben dosežek na področju invalidskega varstva in človekovih pravic ter velik korak k zagotavljanju enakih možnosti in lažjemu vključevanju uporabnikov slovenskega znakovnega jezika ter jezika gluhoslepih v družbo. S tem Slovenija sledi Konvenciji o pravicah invalidov. Gre za primer dobre prakse, saj je z umestitvijo slovenskega znakovnega jezika v ustavo za Avstrijo, Finsko, Madžarsko in Portugalsko Slovenija peta država v

Evropi, ki ima znakovni jezik priznan kot ustavno kategorijo, in prva država, ki ima v ustavo vpisan jezik gluhoslepih.

Predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladen Veršič je dejal, da bodo z vpisom znakovnega jezika v ustavo gluhi lahko izboljšali kakovost življenja in bodo enakovredni slišecim. Za gluhe bo v prihodnje lažje tudi na področju izobraževanja, kar pomeni, da bodo lahko dobili dobro službo. Spomnil je, da v šolah doslej niso imeli tolmačev, kot bi jih želeli, na zvezi pa si bodo še naprej prizadevali za izboljšanje položaja gluhih in naglušnih.

Sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Matjaž Juhart je izpostavil, da je sprememba ustave orodje za uresničevanje zadev, zaradi katerih je do pobude za spremembo sploh prišlo. Na zvezi si želijo, da bi razvoj znakovnega jezika financirala država ter da bi se gluhi otroci v svojem jeziku lahko izraževali o svojem jeziku.

Slovenija je postala prva država na svetu, ki je v ustavo vključila jezik gluhoslepih. ●

Spoštovani gledalci in cenjene gledalke!

Spletna TV je zaživela na samostojnem spletnem portalu, vpišite www.spletnatv.si in nam sledite tudi v prihodnje.

Enako kot doslej, nas boste še vedno našli tudi na spletnem naslovu

www.zveza-gns.si, s klikom na sliko naše uredniške ekipe.

Veseli bomo tudi vašega nadaljnega spremljanja Spletne TV na socialnih omrežjih Facebook in Youtube.

Se vidimo na spletu!

Uredništvo Spletne TV

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

Drenikova ulica 24
1000 Ljubljana

Datum: 4. 6. 2021

Številka: 087/2021

Zadeva: Čestitke ob razglasitvi ustavnega zakona ter začetku svobodne uporabe in nadaljnega razvoja slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih

Spoštovani,

ob razglasitvi ustavnega zakona in začetku svobodne uporabe ter nadaljnega razvoja slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih prejmite, prosimo, naše iskrene čestitke vodstvu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter vsem z okvaro sluha in gluhoslepim v državi.

Ustavni zakon, po katerem se ustava dopolnjuje s pravico do uporabe in razvoja slovenskega znakovnega jezika, je velik korak naprej pri uresničevanju človekovih pravic invalidov in zgleden primer uspešnega zagovorništva invalidskih organizacij.

Lepo vas pozdravljamo.

Glavni tajnik

Goran Kustura

Predsednik

Borut Sever

“NIČ O INVALIDIH BREZ INVALIDOV!”

NIKOLI VEČ KAZNOVANI ZARADI UPORABE MATERNEGA JEZIKA

mag. Tina Grošelj

»Znakovni jezik je bil prepovedan. Učili smo se po isti metodi kot slišči otroci. Če smo kretali, smo bili kaznovani, tudi tepeni. Brez pravice do uporabe znakovnega jezika sem se počutila ponižano. V bistvu smo imeli slabši položaj kot živali,« se svojega šolanja spominja Marija Möderndorfer.

Da je ustavna pravica do komunikacije zakonita in nujna, so poslanci državnega zbora z večino potrjevali v postopkih, potrebnih za dopolnitev drugega poglavja Ustave Republike Slovenije s slovenskim znakovnim jezikom in jezikom gluhoslepih, v zadnjih dveh letih in pol. Ustavni zakon je začel veljati 4. junija 2021 po razglasitvi v Državnem zboru Republike Slovenije.

Predsednik ZDGN Mladen Veršič; foto: Grega Valančič/Sportida

Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki je bila pobudnica ustavne dopolnitve, so pozdravili dejstvo, da smo naredili korak naprej k spoštovanju temeljnega cilja slovenske ustave, da deluje za dobro vseh državljanov in da smo pred zakonom vsi enaki.

Predsednik republike Borut Pahor in predsednik ZDGN Mladen Veršič; foto: Spletna TV

Da gre za pomembno zmago reprezentativne invalidske organizacije gluhih, naglušnih, oseb s polževim vsadkom in gluhoslepih, je bil mnenja tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, ki je Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije ob 90. obletnici organiziranega delovanja gluhih in naglušnih na Slovenskem na slavnostnem dogodku 28. maja 2021 podelil posebno priznanje.

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije Igor Zorčič je dejal, da izkazana enotna politična volja za vpis slovenskega znakovnega jezika v ustavo dokazuje širši družbeni pomen Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. »Vsem staršem, ki se jim rodi gluhi otrok, vsem, ki izgubijo sluh zaradi bolezni ali starosti, in vsem nam je lahko v uteho vedenje, da obstaja človekoljubna organizacija, ki zna pomagati s svojo strokovnostjo in občutkom za sočloveka. S tem ko sta jezika gluhih in gluhoslepih postala ustavno varovani kategoriji, je postavljen trden temelj za

Janez Cigler Kralj, Peter Svetina, Mladen Veršič, Dejan Židan, Borut Pahor in Igor Zorčič; foto: Spletna TV

Slovenska himna v znakovnem jeziku – otroci gluhih staršev
Ema Jeranko, Nel Delošto in Lina Delošto; foto: Spletna TV

Pesem gluhoslepega Jožeta Tekavčiča
Občutim temo; foto: Spletna TV

nadaljnje zagotavljanje pravic oseb z okvaro sluha na vseh družbenih ravneh, posebej na področjih nadaljnega razvoja znakovnega jezika, izobraževanja in zaposlovanja.«

Konec jezikovnega genocida nad slovenskim znakovnim jezikom in gluhi

Novi 62. a člen Ustave Republike Slovenije opredeljuje pravico do svobodne uporabe in razvoja slovenskega znakovnega jezika. To pomeni, da bo država uresničila pravico do rabe jezika in izražanja ter do celovite rabe tolmača znakovnega jezika na vseh področjih vsakdanjega življenja. Na območjih občin, kjer sta uradna jezika italijanščina ali madžarščina, je zagotovljena svobodna uporaba italijanskega in madžarskega znakovnega jezika. Uporabo teh jezikov in položaj njunih uporabnikov ureja zakon. Zakon ureja tudi svobodno uporabo in razvoj jezika gluhoslepih.

V letu, ko praznujemo trideset let samostojne Slovenije, je država uporabnike slovenskega znakovnega jezika priznala kot samostojno in neodvisno skupnost z lastno kulturo, identiteto in jezikom. Tako smo pred predsedovanjem Svetu Evropske unije postali prva država, ki je v ustavo umestila jezik gluhoslepih, in peta z znakovnim jezikom. Pred nami so to že storile Avstrija, Madžarska, Finska in Portugalska.

Državni sekretar na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti mag. Cveto Uršič je ob tem poudaril: »Jutri bodo uporabniki slovenskega znakovnega jezika lahko zahtevali, da se v nove predpise in ukrepe zapiše, da imajo pravico uporabljati svoj materni jezik. Jutri bodo lahko začeli zahtevati, da se njihova pravica spoštuje v praksi.«

Slovenski znakovni jezik je način sporazumevanja gluhih in naglušnih na območju Republike Slovenije. Znakovni sistem vizualno temelji na kretnjah rok, mimiki obraza, oči in ustnic ter gibanju telesa. Lahko se ga uporablja skupaj s prstno abecedo. Vsaka država in pokrajine imajo svoj znakovni jezik, saj se, podobno kot pri govornem jeziku, tudi v znakovnem jeziku oblikujejo narečja in različne socialne zvrsti jezika. Kot jezik sporazumevanja ga v Sloveniji uporablja okrog 1.500 gluhih in naglušnih.

Predsednik ustavne komisije državnega zbora mag. Dejan Židan, kateremu je v času globoke polarizacije političnega prostora uspelo skoraj nemogoče, je povedal: »Vesel sem, da je politika naredila, kar je obljubila. Da smo zmogli tolikšno povezanost, saj je imel predlog podporo večine skozi vsa glasovanja, in dosegli ta civilizacijski dosežek za gluhe in gluhoslepe.«

Predsednik strokovne skupine ustavne komisije prof. dr. Ciril Ribičič je pojasnil temeljne pridobitve za uporabnike: »Postopno bodo vse evropske države v svojih ustavah in zakonih uredile položaj in uporabo znakovnega jezika. Slovenija pa bo imela vodilno vlogo, saj prva v ustavi omenja tudi svobodno upo-

Primož Rotar, Ljubica Podboršek, Valerija Škof, Marija Möderndorfer, Irena in Matevž Marinko, Frida Planinc, Mladen Veršič, Marjetka Kulovec; foto: Spletna TV

Gluhi športnik Samo Petrač, dobitnik Bloudkove plakete za leto 2014; foto: Siol

Kulturna točka Od milanskega kongresa do ustave v izvedbi Bože in Fiorenza Urbančič ter Rajka in Rafaele Demir; foto: Spletna TV

rabo in razvoj jezika gluhoslepih ter svobodno uporabo italijanskega in madžarskega znakovnega jezika. Skrb za gluhe ima v Sloveniji dolgo tradicijo, pri gluhoslepih pa gre za ljudi, ki zaradi hkratne gluhotе in slepote posebej težko živijo ter se sporazumevajo med seboj in z drugimi. Narobe bi bilo podcenjevati njihov položaj z utemeljitvijo, da jih je malo. To se spreminja tudi zaradi daljšanja življenjske dobe, ko se vse več starejših ob koncu življenja hkrati srečuje s slabšanjem sluha in vida.«

»To je najlepše darilo, ki ga je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije dobila ob 90. obletnici delovanja. Želim si, da bi gluhi zdaj končno lahko izkoristili vse svoje možnosti. Mislim predvsem na mlade, saj je za nas in številne generacije gluhih ta dan prišel prepozno. Zato mladim želim, da izkoristijo vse možnosti, ki jih prinaša ta zgodovinski vpis v ustavo, da bodo prišli do boljše izobrazbe in poklica,« je dejal predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladen Veršič.

Vpis slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v ustavo je prišel prepozno za najboljšega gluhega športnika vseh časov Sama Petrača, ki je osvojil pet olimpijskih medalj v alpskem smučanju, bronasto medaljo v kolesarski dirki na sto kilometrov ter kljub obolenju z rakom postal svetovni prvak v smuku. Nikoli ni imel statusa vrhunškega športnika in ni prejel nobene finančne nagrade. Želji, da bi postal profesor športne vzgoje, se je moral odreči, saj je bil zanj študij nedostopen: »Na vrhuncu športne kariere sem se odločil za vpis na Fakulteto za šport. Na sprejemnih izpitih sem se med 150 kandidati uvrstil na četrto mesto. Bil sem v najboljši življenjski formi. Na praktičnih izpitih sem blestel. Pri teoriji pa je bilo konec. Bil sem brez tolmača in brez razlage ter sčasoma uvidel, da ne zmorem. Danes za minimalno plačo pomivam posodo v prehrabnem podjetju. Rad bi menjal službo, saj nisem srečen.«

Ob vpisu slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v ustavo je bila posebej ganjena Marija Möderndorfer, katere spomini na šolanje v Gluhonemnici so še zelo živi: »Znakovni jezik je bil prepovedan. Učili smo se po isti metodi kot slišči otroci. Če smo kretali, smo bili kaznovani, tudi tepeni. Brez pravice do uporabe znakovnega jezika sem se počutila ponižano. V bistvu smo imeli slabši položaj kot živali.«

Gluha skupnost si odslej lahko obeta lepšo prihodnost. Zaradi ovir, s katerimi se osebe z izgubo sluha srečujejo med izobraževanjem, trenutno veljajo za najslabše izobražene med invalidi. Posledično opravljajo nekvalificirana dela za minimalno plačo. Med njimi težko najdemo pesnike, pisatelje, izumitelje.

Boža Urbančič je ob tem pomembnem dosežku srečna dejala: »Ko sem bila mlada, sem si želela postati frizerka, a so me učitelji prisilili, da sem šla za šiviljo. Zdaj bodo gluhi lahko postali, kar bodo želeli. To je zame velika zmaga.«

- 90 odstotkov gluhih otrok se rodi sliščim staršem. Ti praviloma odklanjajo učenje znakovnega jezika.
- Gluhi se rodijo mentalno enako sposobni kot slišči. Kasneje v večini zaostanejo zaradi

Špela Rotar in Borut Pahor; foto: Spletna TV

Tople oči v izvedbi Nine Pušlar in v kretnji Valerije Škof; foto: Grega Valančič/Sportida

pomanjkanja komunikacije in odsotnosti tolmačev pri izobraževanju.

- Človek materni jezik usvaja od rojstva do pubertete. Če otrok v tem obdobju jezika ne usvoji, ga ne bo nikoli.
- Tuje raziskave kažejo, da gluhi otroci lahko dosežejo akademsko izobrazbo, če so izpostavljeni takojšnjemu učenju znakovnega jezika.
- Danes je večina gluhih slabo opismenjena.

Gluhi so v 21. stoletju dobili pravico do izobraževanja v slovenskem znakovnem jeziku

Odslej gluhim ne bo več treba v tožbo, da bi si izborili enake možnosti v izobraževanju, kot je morala leta 2015 storiti Daša Peperko: »Brez tolmača nisem mogla slediti predavanjem, fakulteta pa ga ni hotela plačati. Zato sem se odločila, da si s tožbo izborim enake možnosti. Nikomur ne privoščim, da bi šel skozi pekel, skozi katerega sem šla sama, saj sem se bala šikaniranja. Prav tako si želim, da se gluhi ne bi več soočali s pomisleki, da kakšnega poklica ne morejo opravljati, kot se je dogajalo meni, ko so pred vpisom na zdravstveno fakulteto ljudje dvomili vame.« Vrhovno sodišče je odločilo, da so fakultete gluhim študentom dolžne financirati tolmača.

Vpis slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v ustavo je zelo pomemben tudi za gluhe dijake, ki jih je v rednih šolah manj kot deset. Srednješolka Špela Rotar je pojasnila, da do danes tolmača niso imeli ves čas: »Seštela sem, da je tolmač ob meni prisoten štirinajst ur, včasih pa le enajst ur na teden. Želim, da bi bil prisoten ves čas, da bi lahko vse razumela. Če sem brez tolmača, se počutim nelagodno, ko mi učiteljica kaj govori, jaz pa je ne razumem.«

»Od danes bodo vsi gluhi otroci imeli možnost za celovito tolmačenje pouka. Lahko se bodo enako kakovostno izobraževali in sodelovali v učnem procesu, tako kot slišči vrstniki. Pričakujemo, da bo uve-

ljavljen tudi predmet slovenski znakovni jezik, kjer se bodo gluhi lahko učili o zgodovini svojega jezika, slovnici in narečjih. V prihodnje pa bo treba zagotoviti še pravico do izobraževanja gluhoslepih otrok, saj Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport še ni sprejelo našega predloga za vključitev gluhoslepih otrok v Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami,« je pojasnil sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Matjaž Juhart.

Meje mojega jezika so meje mojega sveta

Če Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije vse od leta 1979 ne bi skrbela za razvoj in širitev rabe znakovnega jezika, bi edini jezik, v katerem se pri nas sporazumeva okrog 1.500 gluhih, dejansko izumrl. V štiridesetih letih so razvili dvajset tisoč kretenj, kar predstavlja besedni zaklad sliščega sedmošolca. Odslej bo nadaljnji razvoj znakovnega jezika financirala država, saj trenutni obseg kretenj ne dosega komunikacijskih zahtev sodobne družbe, ki temelji na znanju.

Nekdanja predsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Frida Planinc je članica skupine za razvoj znakovnega jezika. Delo skupine ocenjuje kot uspešno, se pa zaveda, da je pot še dolga: »Če je v Slovarju slovenskega knjižnega jezika več kot sto tisoč govorjenih besed, si želim, da bi razvili vsaj petdeset tisoč kretenj. Šibki smo predvsem na področju zdravstva in sodstva, prav tako moramo razviti kretnje za novodobne izraze, ki nastajajo vsak dan. Tako je med gluхими praktično čez noč zakročila kretnja za novi koronavirus.«

Osrednja znanstveno-raziskovalna ustanova Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Inštitut za slovenski znakovni jezik je uporabnikom slovenskega znakovnega jezika doslej ponudil sodobni spletni slovar slovenskega znakovnega jezika, učbenike in knjige. Pripravil je tudi videoslovnico slovenskega znakovnega jezika, kar je vrhunski uspeh, saj tovrstna slovnica v svetu velja za redkost. Uporabniki lahko znanje nadgrajujejo tudi na tečajih ter obseg znanja in napredek preverijo v skupnem evropskem jezikovnem sistemu SEJO, ki je bil izdelan posebej za znakovni jezik.

Pesem Urše Vlašič Tople oči v izvedbi Nine Pušlar je nastala v počastitev dopolnitve slovenske ustave z znakovnim jezikom in jezikom gluhoslepih. Govori o tem, da čustev ne ovrednotimo z besedami, ampak z dejanji. In ravno dejanja vseh odgovornih bodo v prihodnje odražala učinek ustavne dopolnitve. Kot je dejal varuh človekovih pravic Peter Svetina: »Oblju-

bim, da bom kot varuh človekovih pravic bdel nad tem ter državo in druge spodbujal, da bodo to ustavno pravico upoštevali.«

V 21. stoletju, skoraj petsto let po Trubarju, se je z velikim zmagoslavjem končalo obdobje prizadevanj slovenskih gluhih in gluhoslepih za temeljno človekovo pravico do uporabe njihovega maternega jezika. Zato so vsem dovoljene sanje. Ta pomembna zmaga pa naj jim tlakuje pot do uspeha in uresničitve vseh možnosti. ●

MLADEN VERŠIČ DOBIL TRETJI MANDAT

Valerija Škof

Novo izvoljeni predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladen Veršič; foto: Spletna TV

Na začetku junija je potekala volilna skupščina Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki se je je udeležilo triindvajset od šestindvajsetih delegatov iz trinaj-

stih društev. Potrdili so člane upravnega odbora za obdobje 2021–2025 in novi štiriletni mandat sedanjega sekretarja Matjaža Juharta ter izvolili člane nadzornega odbora in častnega razsodišča.

Za predsednika sta kandidirala sedanji predsednik zveze Mladen Veršič in podpredsednik Boris Horvat. Po njuni predstavitvi vizije dela v prihodnjih štirih letih so delegati s 13 glasovi za Veršiča in 10 za Horvata tretji mandat podelili prvemu. Mladen Veršič je ob tem povedal: »Čakajo nas še štiri leta dela, veliko dela nas čaka. Jutri bo uradna razglasitev vpisa znakovnega jezika ustavo. To bo dobro za nas, gluhe in naglušne. Radi bi ustanovili dom za upokojence, kjer bi nudili psihološko pomoč, radi bi imeli tudi kavarno in še marsikaj. V prihodnjih štirih letih si želim dobrega sodelovanja s poslanskimi skupinami, ministrstvi in

vlado, da bomo lahko še izboljšali kakovost življenja gluhih in naglušnih ter bomo vsi zadovoljni.«

Delegati skupščine so potrdili tudi vsebinsko in finančno poročilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije za leto 2020 ter načrt dela za leto 2021. Sekretar zveze Matjaž Juhart je o novem načrtu dela povedal: »Ob obravnavi načrta za leto 2021 smo predstavili tudi novo dolgoročno strategijo dela zveze za osemletno obdobje. Predstavili smo deset novih področij, na katerih se želimo bolj specializirati in jim posvetiti posebno pozornost. Gluhi, naglušni, gluhoslepi, osebe s polževim vsadkom, s tinitusom, s poklicno boleznijo, starejši, duševno zdravje, motnje v duševnem razvoju in poznejša oglušelost so področja, na katera se bomo osredotočili. Veseli smo, da je država znakovni jezik in jezik gluhoslepih umestila v ustavo, zato je naša naloga, da se okrepimo in večjo pozornost posvetimo področju zakonodaje ter ustavno spremembo prenesemo v vse zakone, ki se nanašajo na področja življenja oseb z izgubo sluha. Znakovni jezik je zelo pomemben, pomembni pa so tudi izobraževanje, zaposlovanje, dostopnost do informacij in komunikacija. Na današnji skupščini so izpostavili veliko potrebo po sprotne podnaslavljanju in dostopnosti objektov s slušno zanko, kratkoročni cilji pa so nadaljnje delo Inštituta za slovenski znakovni jezik, RehaCentra Sluh, prijava na razpise jezikovne politike, ki obravnava tudi znakovni jezik, ter osebna asistenca, dnevno središče, tehnični pripomočki in projekt Hiša znakovnega jezika v prestolnici.«

Od uspešnega dela zveze in društev si lahko uporabniki obetajo boljšo kakovost življenja. ●

DEL OPOZICIJE ZA VNOVIČNO VZPOSTAVITEV SISTEMA PRIZNAVANJA POKLICNIH BOLEZNI

mag. Tina Grošelj

Naglušnost je najbolj pogosta poklicna bolezen

Poslanec Socialnih demokratov in prvopodpisani pod novelo Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju mag. Dejan Židan je na novinarski konferenci skupaj s strankami LMSŠ, Levica, SAB in poslansko skupino nepovezanih poslancev predstavil omenjeno novelo, ki so jo vložili v zakonodajno proceduro. Novela ureja področje poklicnih bolezni in določa, da se za poklicno bolezen štejejo bolezni, ki jih povzroči daljši neposredni vpliv delovnega procesa in delovnih razmer na nekem delovnem mestu. S sprejemom predlaganega zakona bi bil narejen korak naprej h koncu več kot dvajsetletnega obdobja, v katerem se v Sloveniji obstoja poklicnih bolezni, z izjemo azbestoze, ne ugotavlja in posledično ne evidentira. Številnim delavcem bi ustrezna pripoznava obstoja poklicne bolezni prinesla ugodnejši položaj in pravice iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Židan je bil uvodoma jassen: »Sistem poklicnih bolezni v Sloveniji ne deluje več kot dvajset let, čeprav je Slovenija podpisnica mednarodne Konvencije o odškodnini za poklicne bolezni, delavke in delavci pa plačujejo obvezno pokojninsko, invalidsko ter zdravstveno zavarovanje za primer poklicne bolezni in poškodbe pri delu.«

Naglušnost spada med najpogostejše poklicne bolezni povsod po svetu. Ko pa ljudje po desetletjih dela v hrupnem okolju postanejo naglušni, niso upravičeni do odškodnine, ampak zgolj do slušnega aparata.

Po podatkih zdravstvene zavarovalnice je samo v letu 2019 na novo prejelo slušni aparat 17.336 oseb. V Sloveniji je 73.787 uporabnikov slušnih aparatov, večina je starejših od 55 let. Ker nimamo seznama poklicnih bolezni, v evidenci zdravstvene zavarovalnice ni podatka o tem, koliko ljudi je poškodbo sluha utrpelo zaradi dolgoletne izpostavljenosti čezmernemu hrupu na delovnem mestu. Odsotnost seznama poklicnih bolezni nas omejuje tudi pri tem, da ne moremo sprejeti ukrepov za odpravo tveganj in preprečevanje nastanka poklicnih bolezni. Zato v trenutnem sistemu naglušnim pripada le brezplačni standardni slušni aparat.

Židan je nedelovanje sistema prepoznavanja in priznavanja poklicnih bolezni ponazoril s številom priznanih invalidskih pokojnin iz naslova poklicnih bolezni. Podatki kažejo, da je med več kot 76.000 prejemniki invalidskih pokojnin samo 191 prejemnikov s priznano poklicno boleznijo. »Ko bo novela sprejeta, bo velika skupina ljudi, ki so trenutno v izrazito neenakopravnem položaju, dobila možnost, da se jim prizna pravica do poklicne invalidske pokojnine. S tem bomo na leto pomagali vsaj šesto ljudem,« je pojasnil.

Zadnji poizkus sprejema novega Pravilnika o poklicnih boleznih je bil leta 2018, ko je bil v javno razpravo dan predlog tedanje ministrice za zdravje, ki ga zaradi pravnih opozoril o podnormiranosti področne zakonodaje ni bilo možno sprejeti. Zato so predlagatelji prepričani, da je treba podnormiranost in nedefiniranost obsega poklicnih bolezni ustrezno dopolniti v Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. ●

REHACENTER SLUH JE ODPRL SVOJA VRATA

mag. Tina Grošel

Na Drenikovi 24 v Ljubljani je v stavbi Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije za osebe z izgubo sluha in njihove svojce odprla vrata RehaCenter Sluh. V svetovalnem, izobraževalnem in rehabilitacijskem središču si lahko uporabniki ogledajo in preizkusijo tehnične pripomočke.

»Pomagali bomo družinam, ljudem s težavami v duševnem zdravju in s težavami s sluhom. Pomagati hočemo vsem uporabnikom in prispevati k dvigu njihove kakovosti življenja,« je na uradni otvoritvi dejal predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladen Veršič.

RehaCenter Sluh nudi svetovanje gluhim, naglušnim, gluhoslepim, osebam s polževim vsadkom, osebam s poklicno izgubo sluha, osebam s tinitusom, vsem, ki imajo poleg izgube sluha pridružene težave, svojcem in strokovnim delavcem. Svetovalci in strokovnjaki se sporazumevajo v znakovnem jeziku ali s pomočjo tolmača.

»RehaCenter Sluh skupaj s trinajstimi lokalnimi društvi pokriva celotno Slovenijo. Delamo za vse osebe z izgubo sluha. Ko oseba potrebuje informacijo o izgubi sluha zase ali za družino, se najprej obrne na lokalno društvo. Tam ji svetujejo strokovni delavci. Če pa potrebuje poglobljeno svetovanje socialnega delavca, psihologa, psihoterapevta, specialnega pedagoga, zdravnika ali pravnika, ji lahko svetujemo v RehaCentru Sluh,« je pojasnil sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Matjaž Juhart.

Podpredsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Boris Horvat je ob tem dodal: »V RehaCentru Sluh si bodo prizadevali ponuditi pomoč in zmanjšati število tragičnih zgodb soočanja z izgubo sluha. Z izgubo se najtežje soočijo tisti, ki sluh izgubijo v poznejšem življenjskem obdobju. Vem za visoko izobraženega profesorja, za katerega je bila izguba sluha prevelika ovira. S težko invalidnostjo se ni mogel sprijazniti in njegovo življenje se je tragično končalo. Tudi zgodba težko naglušnega gospoda, ki se v domu upokojencev ni mogel vključiti v okolje, je tragična, saj si je vzel življenje.«

Osebe z izgubo sluha si v RehaCentru Sluh lahko ogledajo in preizkusijo tehnične pripomočke, ki jim olajšajo življenje. Kot pravi sekretar zveze Matjaž Juhart, osebe z izgubo sluha v centru preverijo, kateri tehnični pripomočki so na voljo, in pridobijo informacije, kako uveljaviti pravico do njih. Prav tako lahko preverijo, kako pripomočki delujejo, ter si jih pred nakupom izposodijo.

Strokovna sodelavka zveze Aleksandra Rijavec Škerl je poudarila, da si bodo na področju dostopnosti prizadevali za sprotno podnaslavljanje televizijskih programov, na sodiščih in drugih dogodkih pa v realnem času, saj le tako lahko vsebine spremljajo tudi naglušni. »Trenutno podnaslavljanje zagotavljamo v sodelovanju z zunanjimi sodelavci in z uporabo hitre tipkovnice. Trudimo pa se, da bi v sodelovanju s Fakulteto za računalništvo in informatiko ter z uporabo naprednih tehnologij pripravili program za pretvorbo govora v besedilo.

Ker želijo razširiti področje delovanja, bodo posebno pozornost namenili osebam z motnjami v duševnem zdravju in razvoju, izvedbi osebne asistencije, programu dnevnega središča ter pomoči na domu in v varstvenodelovnem centru, kjer bodo izvajali delovno aktivacijo oseb z izgubo sluha in z motnjami v mentalnem zdravju.

Otvoritve se je udeležila tudi nova generalna direktorica Direktorata za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti mag. Andrejka Znoj, ki je dejala: »Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti se zavedamo, da je delo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije izrednega pomena za Slovenijo, njene uporabnike, svojce in ostale strokovne delavce. RehaCenter Sluh je zato pomembna pridobitev. Vsem, ki v njem sodelujejo, želimo uspešno delo, čim več rezultatov in zadovoljnih uporabnikov.«

RehaCenter Sluh nudi svetovanje gluhim, naglušnim, gluhoslepim, osebam s polževim vsadkom, osebam s poklicno izgubo sluha, osebam s tinitusom, vsem, ki imajo poleg izgube sluha pridružene težave, svojcem in strokovnim delavcem. Svetovalci in strokovnjaki se sporazumevajo v znakovnem jeziku ali s pomočjo tolmača.

RehaCenter Sluh

Za boljšo kakovost življenja

Svetovanje
Izobraževanje
Dostopnost
Tehnični pripomočki
Rehabilitacija
Informiranje

Telefon: 01 500 15 00, 070 451 122
E-pošta: reha.center@zveza-gns.si

Dostop do storitev

Osební pogovor

Za osebni pogovor se predhodno dogovorite po telefonu:
070 451 122 ali 01 500 15 00
ali po elektronski pošti:
reha.center@zveza-gns.si

Telefonski pogovor

Telefonski pogovor lahko opravite po telefonu:
070 451 122.

Komunikacija po elektronski pošti
Vprašanja lahko pošljete po elektronski pošti: reha.center@zveza-gns.si.

RehaCenter Sluh sodeluje z društvi

DGN Ljubljana
Telefon: 01 52 44 43
E-pošta: dgn.ljubljana@zveza-gns.si

MDGN za Gorensko AURIS
Telefon: 04 26 10 70
E-pošta: auris.krajcar@zveza-gns.si

DGN Južne Primorske
Telefon: 05 62 82 77
E-pošta: dgn.juzne@zveza-gns.si

DGN Podravja Maribor
Telefon: 02 22 21 12

DGN Koroške
Telefon: 04 82 23 14

DGN Severne Primorske
Telefon: 05 32 21 12

DOOS celjske regije
Telefon: 03 22 12 12

DOZIS Dolenjske in Bele krajine
Telefon: 03 22 12 12

DGN Posavja Krško
Telefon: 03 22 12 12
E-pošta: dgn.krsko@zveza-gns.si

MDGN Velenje
Telefon: 03 22 12 12
E-pošta: dgn.velenje@zveza-gns.si

MDGN Pomurje Murske Sobote
Telefon: 03 22 12 12
E-pošta: dgn.pomurje@zveza-gns.si

MDG Ljubljana
Telefon: 01 500 15 00
E-pošta: mdg.ljubljana@zveza-gns.si

MDGN Slovenske Konjice
Telefon: 03 99 82 41
E-pošta: mdg.slovenske.konjice@zveza-gns.si

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

za osebe z izgubo sluha, svojce in ostale

RehaCenter Sluh

za osebe z izgubo sluha, svojce in ostale

RehaCenter Sluh

Drenikova 24, 1000 Ljubljana
Telefon: 01 500 15 00, 070 451 122
E-pošta: reha.center@zveza-gns.si

E-pošta: reha.center@zveza-gns.si

POLETNI PROGRAM S TOLMAČEM V SLOVENSKI ZNAKOVNI JEZIK

Vir: Dostopno.si

V ozadju špica oddaje Dnevnik, na desni strani tolmačka Tanja Giuliatti. Foto: iz oddaje, arhiv TV Slovenija, MMC RTV SLO

V poletnih mesecih bomo ponovno v slovenski znakovni jezik tolmačili nekatere oddaje iz redne programske sheme. Tolmačili pa bomo tudi nekatere druge oddaje.

V Sloveniji je bila osem mesecev razglašena epidemija zaradi bolezni COVID-19. Trajala je od oktobra do sredine junija 2021. Spremenjenim razmeram je bila prilagojena tudi shema tolmačenih oddaj, saj je v času epidemije bistvena predvsem obveščenost ljudi o ukrepih, povezanih z epidemijo. Zato smo v tem obdobju tolmačili več dnevnoinformativnih oddaj. Glede na aktualne razmere določen čas tudi Poročila ob 5h, Odmeve, izredne prenose maš zaradi zaprtih cerkva in druge posebne oddaje. Redno smo prenašali tudi novinarske konference vlade s tolmačem v sliki.

Poletna programska shema tolmačenih oddaj

S koncem epidemije se vrača tudi običajna programska shema tolmačenih oddaj. V poletnih mesecih ne bomo več tolmačili večernih Odmevov ob 22. uri, ponovno pa boste s tolmačem v slovenski znakovni jezik lahko spremljali Tednik ob ponedeljkih. Vsak dan v letu na sporedu ostaja **osrednji dnevno-informativni blok ob 19. uri**, ki ga s tolmačem v slovenski znakovni jezik sočasno lahko spremljate na TV Maribor. Ponovitve osrednje dnevnoinformativne oddaje so na sporedu ob 20. uri na TV SLO 3, v primeru prenosov parlamentarnih sej pa po koncu seje. V shemo bomo umeščali tudi posebej pomembne **aktualne oddaje**, ki bodo spremljale dogajanje ob predsedovanju Slovenije Svetu Evropske unije in referen-

Ljubica Podgoršek tolmači oddajo Zgodbe iz školjke. Foto: iz oddaje, arhiv TV Slovenija, MMC RTV SLO

dum o pitni vodi. Za najmlajše gledalce pa na ekranih tradicionalno ostajajo oddaje **Zgodbe iz školjke** s tolmačko Ljubico Podboršek.

Oddaja Tednik, na sporedu vsak ponedeljek

Prvi Tednik je bil na sporedu 6. januarja 1983, takrat in naslednjih 28 let v četrtekovem večernem terminu. Od leta 2010 si ga lahko ogledate ob ponedeljkih ob 20. uri. V 38 letih je bilo ustvarjenih že več kot 1750 oddaj in približno 9000 prispevkov. V tem času so se izmenjali številni uredniki, voditelji in novinarji, Tednik pa je ves čas ostajal mozaična oddaja, sestavljena iz petih ali šestih zgodb. Prva leta so zgodbe spremljale gospodarsko, kulturno in politično dogajanje v nekdanji Jugoslaviji ter kasneje njen razpad in prve korake samostojne države Slovenije. Danes vam Tednik prinaša aktualne družbeno-kritične teme in družbene fenomene. Urednica in voditeljica oddaje je Jelena Aščič, novinarji pa Aleksandra Dežman, Erna Petrač Barborič, Anka Pirš, Anja Šter, Boštjan Veselič Golob in Aleksandra Trupej.

Na fotografiji je posnetek iz oddaje Tednik. V desnem spodnjem kotu je tolmačka v slovenski znakovni jezik. Foto: iz oddaje, arhiv TV SLO

Oddaja Tednik bo s tolmačem na sporedu vsak ponedeljek ob 21.45 na TV MB, ponovitev pa vsak torek ob 12.15 prav tako na TV MB.

Izredno tolmačene oddaje

Slovenija v tem letu praznuje 30. obletnico samostojnosti, obenem pa s 1. julijem prevzema tudi predsedovanju Svetu Evrope. To so pomembni dogodki, ki jih bomo obeležili tudi s posebnimi televizijskimi prenosi in oddajami. Nekatero oddaje smo že tolmačili, na primer Proslavo ob dnevu državnosti, Globus ob predsedovanju, Pogovor s predsednikom vlade in Pogovor z opozicijo.

V prihajajočih dneh si boste s tolmačem v slovenski znakovni jezik ogledali še:

SLOVENIJA PREDSEDUJE, V ČETRTEK,

1. JULIJA, OB 21. URI

Ob začetku slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije na obisk prihaja Evropska komisija. V posebni oddaji o izzivih in priložnostih, ki jih prinaša predsedovanje. Kakšen bo izid prvega dne slovenskega predsedovanja? Kakšen vtis bo naredila uvodna slovesnost na Bledu? **V četrtek, 1. julija, s tolmačem v slovenski znakovni jezik ob 21. uri na TV Maribor.**

REFERENDUM 2021, V SREDO, 7. JULIJA, OB 20. URI

Za čisto pitno vodo gre, pravijo pobudniki referendumu o spremembah zakona o vodah. Podpisniki zahteve za referendum so bili zavedeni – za dodatno zaščito pitne vode gre, pa odgovarja ministrstvo za okolje in prostor. Ali spremembe zakona uveljavljajo prakso omejevanja dostopa do vode kot javne dobrine in ogrožajo podvodna zajetja – ali zaostrojuje pogoje za gradnjo v priobalnem področju in zagotavljajo večjo poplavno varnost? Kdo zavaja, kdo prikriva, kaj je res in kaj ni? V studiu TV Slovenija bodo svoje argumente soočili zagovorniki in nasprotniki zako-

Uvodna špica oddaje Odmevi, tolmačka Špela Uršič Andres. Foto: iz oddaje, arhiv TV Slovenija, MMC RTV SLO

na. Soočenje bo predvajano v živo na TV SLO 1, s tolmačem sočasno na TV MB ob 20. uri.

ODMEVI, IZREDNA ODDAJA V NEDELJO,

11. JULIJA, OB 21.45

Na dan referendumu, v nedeljo, 11. julija, bodo v izrednih Odmevih analizirali prve rezultate glasovanja ter se pogovarjali z glavnimi akterji in tudi analitiki dogajanja. Izredna oddaja Odmevi bo s tolmačem v slovenski znakovni jezik sočasno predvajana na TV MB.

Tudi v poletnih mesecih bomo prenašali novinarske konference vlade s tolmačem.

Jesenska programska shema

V jeseni bodo zopet premierno na sporedu oddaje, ki jih čez poletje ni, zato bomo ponudbo oddaj s tolmačem kot vsako jesen spet razširili in prilagodili aktualni programski shemi. Načrtujemo tolmačenje rednih tedenskih informativnih oddaj Tarča ali Ekstravizor in Tednik, oddaj o predsedovanju Svetu Evropske unije, državnih proslav, pogovorov s predsednikom države ali vlade ter opozicijo, poslanice, slavnostne seje Državnega zbora, oddaje Zgodbe iz školjke ter druge zanimive in posebej aktualne oddaje.

Oddaje bodo ob prvem predvajanju ali z zamikom tudi podnaslovljene. Na spletnem portalu Dostopno.si bodo dostopne v rubrikah ZNAKOVNI JEZIK in PODNAPISI. ●

Ustanovni člani Društva gluhtonemih Dravske banovine leta 1931; foto: Arhiv ZDGNŠ

DOKUMENTARNI FILM O 90-LETNICI ORGANIZIRANEGA DELOVANJA GLUHIH IN NAGLUŠNIH NA SLOVENSKEM

27. julija 1931 je bila ustanovljena prva organizacija gluhih v Dravski banovini. Letos obeležujemo 90. obletnico organiziranega delovanja gluhih in naglušnih na Slovenskem.

Premiera dokumentarnega filma Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije bo v torek 27. julija ob 12. uri na www.spletnatv.si. Vabljeni k ogledu. ●

INTERVJU S PREDSEDNIKOM MEDOBČINSKEGA DRUŠTVA GLUHIH IN NAGLUŠNIH OBČIN SLOVENSKE KONJICE, VITANJE IN ZREČE MATEVŽEM MARINKOM OB DVAJSETLETNICI DRUŠTVA

Barbara Furman, novice.si

Gospod Marinko, najprej iskrene čestitke ob 20-letnici društva. Kako boste počastili obletnico? Glede na epidemijo novega koronavirusa prireditve najbrž ne bo?

Hvala za čestitke, ki jih s ponosom sprejemem. Za počastitev obletnice smo načrtovali bogat program, s katerim bi pokazali, da kljub tišini-gluhoti zmoremo zaplesati, zapeti in še kaj. Zaradi epidemije pa smo morali spremeniti načrte. Za pomoč smo prosili ekipo Spletne TV Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki nam je prijazno pomagala. Posneli smo nekaj ključnih govorcev, ki so povzeli naše delovanje. Obširen prispevek je predvajan na televizijskih programih TV Skala, TV Celje, Savinjska TV in Spletna TV; vabljeni k ogledu.

Kakšni so bili začetki Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče? V kakšnih pogojih je društvo nastajalo?

Pred leti je bila največja želja gluhih, da bi imeli društvo v svojem domačem kraju. Tedaj smo imeli možnost vključitve v Društvo gluhih in naglušnih Celje ali Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor, ki pa zaradi oddaljenosti nista bili najbolj primerni. Želeli smo imeti sedež bližje domu, svojem, prijateljem, v katerem bi sodelovali tudi domači, slišči ljudje, h katerim bi se lahko bolj sproščeno obračali po pomoč. Tako je ideja o ustanovitvi lastnega društva vedno bolj dozorevala.

25. maja 2001 je bila sklicana ustanovna skupščina v prostorih Konjičanke, na kateri se je zbralo 26 članov, navzoči pa so bili tudi gostje. V letu 2005 smo s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve prejeli status invalidske organizacije in status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva. Potrdilo o javnem delovanju društva so v letu 2004 izdale tudi občine Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče ter v njem zapisale, da Društvo gluhih in naglušnih deluje na medobčinski ravni v dobrobit sočloveka v skladu in ob upoštevanju kodeksa etičnih načel.

Kot trinajsto društvo smo bili 2. novembra 2005 vključeni v Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije, za kar so bila potrebna večletna prizadevanja in dokazovanje. Društvo si vseskozi prizadeva za aktivno delovanje na socialnem, izobraževalnem, kulturnem in športnem področju.

Kaj je osnovno poslanstvo društva?

Osnovno poslanstvo društva je preprečevanje socialne izključenosti, zagotavljanje enakih možnosti, omogočanje uresničevanja demokratičnih načel in uveljavljanje človekovih pravic oseb z izgubo sluha z

Mladen Veršič in Matevž Marinko ob odprtju novih prostorov; foto: MDGN Slovenske Konjice

namenom zapolnjevanja vrzeli v javni mreži, ki osebam z izgubo sluha ne zagotavlja doseganja zadovoljive ravni psihosocialnega delovanja.

Cilji društva so zagotoviti kakovostno pomoč pri premagovanju komunikacijskih ovir, izboljšati informiranost oseb z izgubo sluha v zvezi z njihovimi pravicami in dolžnostmi ter njihovim uresničevanjem, zmanjšati socialno izključenost ter stremeti k preprečevanju in odpravljanju osebne, socialne in psihične izolacije, izboljšati informiranost o tehničnih pripomočkih ter omogočiti lažji dostop do njih, izboljšati povezanost z ustrezno javno mrežo socialnih storitev, zmanjševati brezposelnost in prispevati k večji vključenosti v programe aktivne politike zaposlovanja invalidov in dvigniti ozaveščenost širše družbe o izgubi sluha ter o potrebah in načinu življenja tovrstnih invalidov.

Kdo so bili ustanovni člani društva? Lahko izpostavite kakšno ime?

Za ustanovitev društva smo se najbolj zavzemali Irena Marinko, Branko Brumec, Pavel Zbičajnik, Katarina Marinko in jaz. Bili smo glavni pobudniki za ustanovitev društva in kasneje tudi nosilci društvenih dejavnosti. Občina Slovenske Konjice je Katarini Marinko za dolgoletno delo z osebami z izgubo sluha podelila naziv častne občanke. Sam pa sem dolgoletni predsednik društva.

Koliko članov iz konjiške, zreške in vitanjske občine društvo šteje danes? Se število povečuje ali zmanjšuje?

Društvo trenutno šteje okoli 300 članov, ki so gluhi, naglušni in gluhoslepi. Ob vključitvi v Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije je imelo nekaj manj kot 170 članov. Od takrat število članov počasi, a vztrajno, narašča. Vedno več jih je, ki se v starosti soočajo z izgubo sluha.

Kaj društvo nudi svojim članom?

V društvu izvajamo naslednje socialne programe: Usposabljanje za aktivno življenje in delo ter preprečevanje socialne izključenosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih:

- pomoč pri uveljavljanju različnih pravic,
- individualno svetovanje in pomoč pri reševanju socialnih stisk in težav,
- pomoč pri iskanju zaposlitve in pri urejanju stanovanjske problematike,
- nudenje informacij o tolmačih slovenskega znakovnega jezika,
- druženje s sebi enakimi in preprečevanje socialne izključenosti: druženje v okviru kluba, izletov, praznovanj, piknikov,
- nudenje informacij o različnih tehničnih pripomočkih – slušnih aparatih, baterijah za slušne aparate, budilkah za gluhe – in organizacija servisov slušnih aparatov,
- okrogle mize in informiranje,
- preventivno delovanje in usposabljanje na različnih področjih življenja: predavanja, tečaji, delavnice,
- ozaveščanje javnosti o gluhoti in naglušnosti ter o načinu življenja invalidov sluha,
- organizacija tečajev slovenskega znakovnega jezika,
- društveno glasilo Zvok tišine.

REKREACIJA IN ŠPORT

Invalidom sluha program omogoča možnost organiziranja, sodelovanja in razvoja v okviru športnih in rekreacijskih dejavnosti. Zaradi specifične oblike komunikacije imajo gluhi, naglušni in gluhoslepi velike težave pri vključevanju v šport in rekreacijo slišče populacije. Zato ima ta psihosocialni program velik pomen. Vključuje redno rekreacijo, ki pozitivno vpliva na krepitev zdravja in imunskega sistema. Obsega organizacijo državnih prvenstev, turnirjev in prijateljskih tekmovanj v ribolovu, odbojki, odbojki na mivki, nogometu, balinanju, košarki, orientacijskem teku, badmintonu. Treba pa je poudariti, da v programu ne gre zgolj za zadovoljevanje potreb po športnem udejstvovanju, ampak tudi za preprečevanje socialne izključenosti in druženje s sebi enakimi.

KULTURA GLUHIH

Kulturna dejavnost gluhih je specifična oblika kulturnega izražanja, ki je posebna v tem, da temelji na uporabi slovenskega znakovnega jezika. To jo loči od ostalih in jo dela unikatno. Skozi program skušamo gluhim, naglušnim in gluhoslepim svet kul-

ture predstaviti z udeležbo na kulturnih prireditvah s pomočjo tolmačev v njihovem maternem jeziku, z vodenim ogledom razstav in kulturno-zgodovinskih znamenitosti, s strokovnimi ekskurzijami, z udeležbo na mednarodnem dnevu gluhih ter s pristočnimi in ustvarjalnimi delavnicami. Izjemno zanimanje uporabniki kažejo za filmsko ustvarjanje in pantomimo, kjer lahko razvijajo igralske sposobnosti in talente ter delajo filme, s katerimi se predstavljajo na različnih festivalih.

Kateri so bili prelomni oziroma pomembnejši dogodki v razvoju društva?

Doživeli smo nekaj prelomnih dogodkov. Ustanovili smo samostojno društvo, zaposlili sekretarko, kar nam je olajšalo komunikacijo in razumevanje naše problematike, pridobili lastne prostore ter prispevali k boljši kakovosti življenja soobčanov.

Kako ste zadovoljni s sodelovanjem občin Slovenske Konjice, Zreče in Vitanje?

Od ustanovitve društva zelo dobro sodelujemo z občinami Slovenske Konjice, Zreče in Vitanje, saj imajo posluh za naše potrebe in nam vedno znova pridejo naproti.

Predlani je društvo pridobilo nove prostore. Ste zadovoljni s pogoji za delo v društvu?

Prejšnji društveni prostor, ki je bil v Zdravstvenem domu Slovenske Konjice, je bil v petnajst kvadratnih metrov veliki sobi s poševnim stropom v mansardi s slabo razsvetljavo in z enim strešnim oknom, naši člani pa potrebujejo primerno svetel prostor za družabništvo, ki je ključni socialni dejavnik za premagovanje socialne osame, za resocializacijo. Sredi leta 2018 so nam odpovedali najemno pogodbo in morali smo se odseliti. Takrat je društvo prek Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije podalo vlogo na Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij za pridobitev izrednih sredstev, ki so nam omogočila preselitev na novo lokacijo.

Z nakupom prostorov smo rešili prostorski problem, pridobili svetle prostore, dostopne tudi gluho-slepim, ki jih imamo med člani. Pomembno je, da so na voljo parkirni prostori pred stavbo, v neposredni bližini so avtobusna postaja, zdravstveni dom, pošta, upravna enota, sodišče in občina, kar članom olajša vsakdanje opravke. Odpadle so skupinske aktivnosti na drugih lokacijah, saj jih lahko izvedemo v lastnih prostorih. Zadovoljni smo, da lahko večino društvenih aktivnosti izvedemo v lastnih prostorih, kar prej ni bilo možno.

Matevž Marinko in Mladen Veršič z župani Zreč, Slovenskih Konjic in Vitanja; foto: MDGN Slovenske Konjice

Kako se društvo financira?

Da društvo sploh lahko deluje in izvaja programe, potrebuje finančne vire. Za delovanje in izvajanje programov na lokalni ravni pridobiva finančne vire iz Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, proračunskih sredstev (občine), članarin, prostovoljnih prispevkov, donacij in drugih prihodkov. Glavnino sredstev za delovanje in izvajanje programov vsako leto dobi na podlagi javnega razpisa Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij.

Loterijski vir Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij je bil doslej precej stabilen, vendar se lahko ta sredstva zaradi pojavljanja novih upravičencev v prihodnosti začnejo krčiti, pojavljajo pa se tudi primeri vdorov iger na srečo iz tujine. Društvo zato temu problemu namenja veliko pozornosti, saj lahko ogrozi pogoje za strokovno izvajanje programov in kritje ostalih stroškov zanje.

Kako epidemija novega koronavirusa vpliva na delovanje društva?

Izbruh novega koronavirusa in širitev okužb po Sloveniji je bil za nas velik šok. Čez noč se je potek življenja, ki smo ga bili vajeni, obrnil na glavo. V zelo kratkem času smo se morali sprijazniti s popolnoma drugačnim načinom življenja. Novi koronavirus pa ni spremenil le naših življenj, ampak tudi delovanje društva. V skladu z navodili in preventivnimi ukrepi Ministrstva za zdravje in Nacionalnega inštituta za javno zdravje smo se odločili, da društvo začasno zapremo, kar pa ne pomeni, da so naši člani v teh težkih časih ostali brez pomoči. Vedno smo jim na voljo, če potrebujejo pomoč, in pomagamo s pomočjo vseh razpoložljivih komunikacijskih kanalov – konferenčnih videoklicev, klicev, SMS-sporočil, Facebooka ... Ugotovili smo, da je v teh časih še posebej pomembno, da smo uporabnikom na voljo, prisluhnemo njihovim stiskam, jih informiramo o aktualnih razmerah v državi,

Župani Slovenskih Konjic, Vitanja in Zreč v prvotnih prostorih društva; foto: MDGN Slovenske Konjice

jim razlagamo, kaj ukrepi, ki jih sprejema država, pomenijo zanje in kaj jim bodo prinesli v prihodnje.

Epidemija bo vsekakor močno vplivala na našo prihodnost in na kulturo življenja, saj je alarm za družbo, da smo se začeli zavedati, kaj je v življenju pomembno, in da zdravje ni samoumevno. Epidemija nas je združila, nam pokazala, da bomo lahko samo z vztrajnostjo, strpnostjo, hvaležnostjo ter medsebojno pomočjo premagali krizne čase in kot družba na novo zaživel.

Kaj načrtujete v letošnjem letu?

Cilj društva je ublažiti socialno izključenost v času epidemije in v skladu z navodili Nacionalnega inštituta za javno zdravje nuditi pomoč ter organizirati načrtani program.

Kako ocenjujete odnos države do problematike gluhih in naglušnih? Vas kakšen problem še posebej pesti?

Država, v kateri živimo, za gluhe še zdaleč ni povsem dostopna in jim v polni meri ne zagotavlja

osnovnih človekovih pravic. Kljub Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika slovenski znakovni jezik v naši državi ni priznan kot avtohton jezik gluhih, država ne skrbi za njegov razvoj in ga sistemsko ne financira; vse je prepuščeno civilni družbi. Prav tako gluhi otroci nimajo urejene zadostne dostopnosti do pouka v znakovnem jeziku, v osnovnih šolah pa ne obstaja predmet slovenski znakovni jezik, da bi se gluhi otroci lahko učili svojega maternega jezika.

Sporazumevanje in jezik ter pravica do njune uporabe sta bistvena za socialno vključevanje in uveljavljanje temeljnih človekovih pravic. Gluhe in naglušne osebe, osebe s polževim vsadkom in gluhoslepe osebe zaradi okvare sluha nimajo enakih možnosti pri uveljavljanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zapisanih v Ustavi Republike Slovenije ter v mednarodnih dokumentih. Pomembnost komuniciranja in jezika za te osebe je tako osnovna pravica. Zato je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije podala predlog za začetek postopka za dopolnitev ustave, ki uresničuje cilj, da bi slovenski znakovni jezik umestili vanjo. S tem bi uporabnikom slovenskega znakovnega jezika (gluhim, naglušnim, gluhoslepim in osebam s polževim vsadkom), za katere je slovenski znakovni jezik materni, avtohton, zagotovili ustavnopravne podlage za ustrezne ukrepe, s katerimi jim bo omogočeno polno uveljavljanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih določa tudi Konvencija Organizacije združenih narodov o pravicah invalidov.

S kakšnim načrti in željami vstopa društvo v naslednjih 20 let?

Želimo si, da bi bili naši člani čim bolj enakovredno udeleženi v vsakodnevnem življenju in delu, da bi bili slišani, razumljeni in informirani. ●

SLOVAR SZJ NA DRUŽBENEM OMREŽJU

Slovar slovenskega znakovnega jezika ima aktivno stran na družbenem omrežju Facebook, kjer si lahko ogledate nove kretnje, ki nastajajo in jih razvijajo v skupini za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki deluje na Inštitutu za razvoj SZJ pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Najdete nas na spletni povezavi www.facebook.com/szjsi.

GLUHA SKUPNOST SI BO ZAPOMNILA LETO 2021

Daša Peperko

Gluhi prostovoljec kaže kretnjo za meso; foto: Pin-OPP

Akcija gluhih v planinskem domu na Mirni gori; foto: Pin-OPP

Osemindvajsetega maja letos je državni zbor sprejel ustavni zakon, v skladu s katerim bo ustava dopolnjena s pravico do uporabe in razvoja slovenskega znakovnega jezika, ureja pa tudi svobodno uporabo znakovnega jezika in razvoj jezika gluhoslepih. S tem je Slovenija postala peta država v Evropski uniji, ki ima v ustavo vpisano pravico do nacionalnega znakovnega jezika.

Osebe z izgubo sluha si že dolgo želijo pravico do svobodne uporabe znakovnega jezika. Gluho skupnost je najbolj prizadela odločitev, sprejeta leta 1880 na mednarodni konferenci vzgojiteljev gluhih v Milanu, na kateri so prepovedali uporabo znakovnega jezika za poučevanje gluhih. Po prepovedi se je potrebe in zahteve gluhih po njihovem jeziku uresničevalo zelo počasi, zlasti zaradi prevladujoče uporabe oralistične metode v šolah za gluhe, kjer sta znakovni jezik in tolmačenje med gluhih prikrito sicer obstajala, slonela pa na osebnih izkušnjah, učenju, zanimanju in iznajdljivosti tolmačev pri stiku z gluhihimi. Tako se je začel dolgoletni boj za svobodno rabo znakovnega jezika. Kljub nevidni invalidnosti so gluhi želeli biti del družbe, vidni in razumljeni, se izobraževati in vse informacije dobivati v svojem jeziku.

Ko smo načrtovali akcijo Gluhi strežejo v planinskih kočah, ki se je začela leta 2018, smo jim želeli omogočiti dostopnost in rabo slovenskega znakovnega jezika ter jih opolnomočiti, da spoznajo svoje sposobnosti izven cone udobja. Hkrati smo slišče hoteli spodbuditi, naj spoznajo gluho skupnost, in promovirati rabo slovenskega znakovnega jezika. Z uspešno izvedeno akcijo v različnih planinskih kočah, kjer so gluhi stregli pohodnikom in obiskovalcem, smo prispevali tudi k popularizaciji slovenskega znakovnega jezika. Na ta način smo zagotovili, da se vedno več ljudi zaveda pomena njegove rabe in prisotnosti njegovih uporabnikov v družbi.

Po 141 letih boja za svobodno uporabo slovenskega znakovnega jezika bo ob Zakonu o rabi slovenskega znakovnega jezika iz leta 2002, ki določa pravico gluhih oseb do uporabe slovenskega znakovnega jezika in do informiranja v njim prilagojenih tehnikah ter pravico do tolmača za znakovni jezik pri enakopravnem vključevanju gluhih oseb v družbeno okolje, ta pravica vpisana še v ustavo.

Vlada je že začela s pripravami na dopolnitev ustave z novim členom 62. a, ki se glasi: »Zagotovljena sta svobodna uporaba in razvoj slovenskega znakovnega jezika. Na območjih občin, kjer sta uradna jezika tudi italijanščina ali madžarščina, je zagotovljena svobodna uporaba italijanskega in madžarskega znakovnega jezika. Uporabo teh jezikov in položaj njihovih uporabnikov ureja zakon. Svobodno uporabo in razvoj jezika gluhoslepih ureja zakon.«

Z vpisom v ustavo se bo tako zagotovilo ustavnopravno podlago za ustrezne ukrepe, s katerimi bo gluhih in gluhoslepim uporabnikom slovenskega znakovnega jezika omogočeno polno uveljavljanje človekovih pravic in svoboščin, ki jih določa Konvencija o pravicah invalidov. To pa ne pomeni, da se je naše delo končalo, temveč se je šele začelo, saj kot posamezniki lahko poskrbimo, da bodo gluhih dogodki dostopni v slovenskem znakovnem jeziku. Prav akcija Gluhi strežejo v planinskih kočah je odličen primer enakovrednega vključevanja gluhih v družbeno okolje, kjer lahko uporabljajo znakovni jezik, so razumljeni in sprejeti.

Če še niste imeli priložnosti obiskati planinske koč, kjer gluhi strežejo v slovenskem znakovnem jeziku, lahko preverite stran na Facebooku Gluhi strežejo v planinskih kočah, kjer so informacije, kje bodo stregli v prihodnje. Vabimo vas, da se nam pridružite v kakšni od planinskih koč ter hrano in pijačo naročite v slovenskem znakovnem jeziku. ●

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče

Dvajset let Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče

Nevenka Hrovat

Delavnica peke kruha; foto: MDGN Slovenske Konjice

Mineva dvajset let, odkar smo v Slovenskih Konjicah ustanovili društvo gluhih in naglušnih. Začetki segajo v leto 2001, ko je bila v Konjičanki 25. maja 2001 sklicana ustanovna skupščina, na kateri smo predlagali in potrdili ustanovitev Društva gluhih in naglušnih Slovenske Konjice. Mesec dni kasneje je bila prva seja odbora, na kateri smo potrdili izvoljene organe društva in določili delo po sekcijah. Na občino Slovenske Konjice smo naslovili vlogo za pridobitev prostorov in jih 1. julija 2001 dobili v konjiškem zdravstvenem domu.

Delo predsednika društva je prevzel Matevž Marinko, ki še danes, po dvajsetih letih delovanja društva, opravlja to nalogo. Prva sekretarka je bila Katarina Marin-

ko, ki je delo opravljala prostovoljno in je predstavljala pomemben vezni člen med slišječimi in osebam z izgubo sluha.

30. junija 2001 smo potrdili statut in društvo pravnomočno registrirali. Leto 2002 je bilo za nas zelo pomembno, saj smo bili novembra sprejeti v Športno zvezo gluhih in naglušnih Slovenije.

Leta 2004 smo naziv društva spremenili v Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče, leto dni kasneje pa pridobili status invalidske organizacije in status društva, ki deluje v javnem interesu.

Leto 2006 je bilo za nas prelomno, saj je bilo društvo 22. aprila sprejeto v Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije in začelo

prejemati sredstva Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij. S pomočjo teh sredstev smo leta 2008 zaposlili sekretarko društva za polni delovni čas.

Lepe spomine imamo na leto 2010, ko je bila v Slovenskih Konjicah prva občinska proslava s tolmačem, začeli pa smo sodelovati tudi v projektu občine Slovenske Konjice z naslovom Občina po meri invalida. V projektu z istim naslovom smo leta 2015 začeli sodelovati še v občini Vitanje.

Ker se člani društva radi družijo, smo leta 2016 organizirali srečanje društev gluhih in naglušnih Savinjske regije, ki je potekalo na Rogli in postalo tradicionalno.

Do februarja 2018 je imelo društvo prostore v Zdravstvenem

Otvoritev novih društvenih prostorov; foto: MDGN Slovenske Konjice

domu Slovenske Konjice, v pisarni, veliki 15 kvadratnih metrov, ki smo jo morali zapustiti. To je bilo za nas neprijetno presenečenje, saj je bilo treba čez noč poiskati nove prostore. S pomočjo sredstev iz rezervnega sklada Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij smo kupili nove prostore na Mestnem trgu

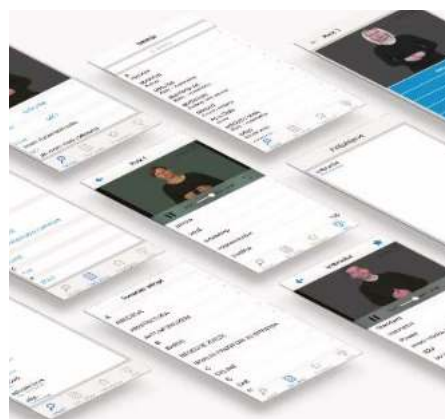
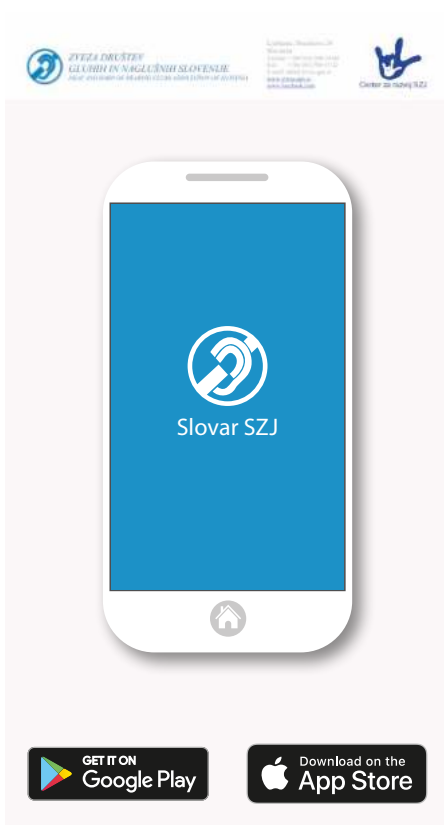
10 a v Slovenskih Konjicah. Vanje smo se preselili na začetku leta 2019, naši uporabniki pa so dobili lasten prostor, ki je zaradi posebne invalidnosti zanje ključnega pomena, predstavlja pa tudi njihov drugi dom.

Danes uspešno delujemo ter združujemo gluhe, naglušne in gluhoslepe. Zanje izvajamo pose-

bne socialne programe, ki jim omogočajo neodvisno in enakopravno vključevanje v življenje in delo. Naše poslanstvo je pomoč invalidom sluha pri premagovanju komunikacijskih ovir, združevanje in preprečevanje njihove socialne izključenosti. Društvo ima več kot tristo članov ter deluje na območju občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče, nekateri člani pa so tudi iz okoliških občin.

V dvajsetih letih smo pridno delali na področju sociale, kulture in športa, za izboljšanje vsakdana invalidov sluha pa se bomo trudili še naprej.

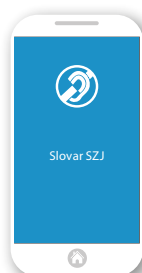
Različnost nas bogati in uči o medsebojni odprtosti ter spoštovanju sočloveka. Živimo drug ob drugem in drug za drugega. Skupaj lahko veliko naredimo, zato moramo ovire pri komunikaciji z osebami z izgubo sluha premagovati skupaj. Če se bomo potrudili vsi, bo življenje lažje in lepše. ●

QR KODA

Z mobilno aplikacijo Slovar SZJ si lahko zdaj ogledate videoposnetke v SZJ z uporabo optičnega čitalca QR kod. Uporaba QR čitalca je preprosta:

- Korak 1 – Zaženite mobilno aplikacijo Slovar SZJ ter v meniju izberite QR (spodaj desno).
- Korak 2 – Mobilni aparat usmerite na določeno QR kodo na listu glasila IST.

1 Namesti aplikacijo

2 Poskeniraj QR kodo

3 Predvajaj video

GLEDALIŠKA PREDSTAVA DEČEK IZ DŽUNGLE SKUPINE TIHE STOPINJE

Anton Petrič

Nastopajoči z otroki ob koncu predstave; foto: Spletna TV

Gledališka skupina Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Tihe stopinje z režiserko Lado Orešnik je na osnovi klasike angleškega avtorja Rudyarda Kiplinga pripravila gledališko predstavo Deček iz džungle. Premiera je bila 4. junija 2021 v gledališču SiTi Teater BTC v Ljubljani, na dan, ko

so v državnem zboru slavnostno razglasili vpis slovenskega znakovnega jezika in jezika gluho-slepih v ustavo.

Režiserka je na oder postavila zgodbo v slovenskem znakovnem jeziku. Gledalci, med njimi je bilo veliko otrok, so spoznali zgodbo dečka Mavglija, ki so ga v indijski

džungli vzgojili volkovi. Med odraščanjem in spoznavanjem zakonitosti džungle pod okriljem medveda Balooja in črnega panterja Bagheere je Mavgli v džungli sprejet kot eden od njih, z izjemo tigra, ki dečku želi slabo in se ga skuša znebiti. Džungla pa je polna tudi drugih večjih nevarnosti, predvsem ljudi, s katerimi se mora deček soočiti. Med odraščanjem spoznava različne živalske vrste in se spopade s tigrom, ga ukani ter s tem v džunglo prinese mir, nato pa se kljub navezanosti na džungelsko družino vrne med ljudi.

V predstavi so igrali Nel Delošto (Mavgli), Nejc Drekonja (tiger), Jelena Bolšedonova (panter), Petra Šiler (medved) ter volkovi Zlatka Petrač, Marta Vavpetič, Barbara Čarman, Boštjan Hren in Rok Juršič. Špela Rotar je bila vaščanka, ki je Mavgliju prinesla ogenj.

Scenografijo z ilustracijo sta pripravila Jelena Bolšedonova in Rok Juršič. ●

 SPLETNA^{TV}
www.spletnatv.si

Drenikova 24
1000 Ljubljana

(01) 500 15 23
spletna.tv@zveza-gns.si

 Facebook/spletnaTV

 Youtube/spletnaTV

 Livestream/spletnaTV

MARINO KEGL TRETJI NAJBOLJŠI GLUHI TENISAČ V EVROPI

Anton Petrič

Marino Kegl v akciji proti Gaborju Matheju; foto: EDTC 2021

V Hersonissosu na grškem otoku Kreta se je končalo 14. evropsko prvenstvo gluhih v tenisu. Novega uspeha se je razveselil slovenski gluhi reprezentant Marino Kegl, ki je tekmovanje za naslov najboljšega na stari celini končal na odličnem 3. mestu.

»Na evropskem prvenstvu v Grčiji sem osvojil bronasto meda-

ljo, ki je zame zlata. Priboril sem si jo po treh urah in 45 minutah težke borbe z nasprotnikom in z vremenom. Nemca Ursa Breitenbergerja sem premagal s 7:5, 4:6 in 6:3. Hvala za vse, sedaj pa novim ciljem naproti,« je zapisal junak Marino, ki trenira pod taktirko očeta Darka Kegla.

Marino, ki je bil prost v prvem krogu, je v drugem krogu premagal francoskega tenisača Maxima Sancheza s 6:0 in 6:2 ter s tem

napredoval v polfinale med štiri najboljše evropske gluhe teniške igralce. V četrtfinalni tekmi je njegov nasprotnik Nemeč Sebastian Schaeffer zaradi hude vročine in izčrpanosti v drugem nizu pri rezultatu 6:2 in 2:0 predal dvoboj. V polfinalni tekmi proti Madžaru Gaborju Matheju je po neuspešnem prvem nizu v drugem nizu skušal izsiliti tretjega, a je klonil z rezultatom 1:6 in 5:7. Kljub trojni menjavi taktike, nasprotnika, ki je imel odgovor na vsak njegov napad, ni mogel premagati. Tudi ko je Marino v drugem nizu vodil s 5:4 in 30:0, je nasprotnik z odličnimi akcijami ubranil njegove napade.

Drugi polfinalni par sta bila Čeh Jaroslav Smedek in Nemeč Urs Breitenberger. Smedek je pred tem po triurni borbi s 6:7, 6:3 in 6:3 premagal enakovrednega tekmeca Avstrijca Maria Kargla, Breitenberger pa s 6:1 in 7:5 Izraelca Gabriela Lutskyja.

V finalni tekmi za 3. mesto je Marino po treh urah in pol težke borbe pod vročim grškim soncem premagal trdoživega Breitenbergerja ter postal tretji najboljši gluhi tenisač v Evropi. Smedek je osvojil zlato, Mathe pa srebro.

Na poti domov je osebje na letalu družbe Wizz Air na relaciji Heraklion-Budimpešta pripravilo presenečenje – kapitan letala je po zvočniku čestital dobitnikoma medalj Matheju in Keglu, ki sta bila deležna tudi burnega aplavza potnikov.

Marino, čestitke! ●

DRŽAVNO PRVENSTVO V ORIENTACIJSKEM TEKU

✎ Maja Šušteršič

Ekipa orientacistov društva AURIS Kranj; foto: AURIS Kranj

Sredi junija je na Črnem vrhu nad Idrijo potekalo državno prvenstvo gluhih in naglušnih v orientacijskem teku, ki ga je z orientacijskim klubom Azimut organiziralo Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske.

Iz Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj je bilo prijavljenih sedem tekmovalcev, dve ženski in pet moških. Kot vedno, nas je na prizorišče tekmovanja varno pripeljal Boris. Ker je bilo jutro sončno, smo bili že zgodaj dobro razpoloženi. Pred tekmovanjem smo se pozdravili z vsemi tek-

movalci, predvajali so državno himno in nam podrobno razložili potek tekmovanja. Presenečeni smo ugotovili, da je trasa profesionalna, točke pa skrite na težkem in neprehodnem terenu. Takoj smo stopili skupaj, se pogovorili o navodilih, določili sever in vrstni red točk.

Tekmovalci smo bili razvrščeni po starostnih kategorijah v moški in ženski konkurenci. Žal je bila udeležba iz ostalih društev skromna, zato so bile starostne kategorije širše, kar ni bilo pošteno do vseh. Naš osemdesetletni tekmovalc Stanko Mur je tako tekmoval

med petdesetletniki in si zasluži posebno pohvalo za osvojeno medaljo. Pohvalo si zaslužita tudi Zvonko, ki je našel vse točke, le prepočasi prišel na cilj, in Franci, ki se je žrtvoval ter pomagal izmučenima sotekmovalcema, katerih eden je bil tudi poškodovan.

Pravijo, da je vsaka stvar za nekaj dobra – manj tekmovalcev, več možnosti za uspeh, a smo na težki progi vsi pokazali pravi borbeni duh, kar nam je prineslo ekipni uspeh. In prav ta borbeni duh ter složnost sta nas po tekmi spravila v dobro voljo.

V ekipi, kjer prevladuje športni duh, je lepo tekmovali, spodbuda prijateljev in sodelavcev pa je najboljša motivacija. Motivirajo nas tudi občutek, da vsi v društvu navijajo za nas, podpora strokovne službe s sekretarko Zlato na čelu in zavedanje, da bo Urša naše dosežke objavila na Facebooku in bomo že na poti domov prejeli prve čestitke. Tokrat jih je bilo res veliko, saj smo osvojili kar pet medalj – Alenka in Boris zlato, Stanko in jaz srebrno ter Marko bronasto.

Vsem skupaj iskrene čestitke, vsem, ki nas spodbujate, navijate za nas in verjamete v nas, pa iskrena hvala. Hvala društvu AURIS, da nam omogoča treninge in tekmovanje v različnih panogah. Srečno in imejte se radi, kajti samo tako lahko dosežete uspeh. ●

IZ SVETA TIŠINE

SLUŠNA ZANKA V KULTURNEM DOMU STRAŽA

Geni Močnik

Župan Občine Straža Dušan Krštinc, Vladimir Kastelec in Geni Močnik; foto: DOZIS Dolenjske in Bele krajine

Občina Straža je sprejela pobudo Društva oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine ter Regijskega NVO centra – stičišča nevladnih organizacij Jugovzhodne Slovenije, prepoznala potrebo uporabnikov slušnih aparatov ter v Kulturni dom Straža namestila slušno zanko. Uporabniki slušnih aparatov bodo tako zadovoljni odhajali s prireditev, koncertov in dogodkov, ki se bodo odvijali v kulturnem domu, saj bodo razumeli izrečeno in ne le slišali nerazumljivih zvokov.

Izkazalo se je, da uporabniki slušnih aparatov pogosto niso seznanjeni, kaj jim le-ti in tehnični pripomočki omogočajo. Vabljeni v društvo, kjer imamo prostore, opremljene s slušno znanko, in kjer je možno preizkusiti tehnične pripomočke (svetlobni zvonec, vibracijsko budilko, FM-sistem ...). To je lahko prvi korak, ki naglušnim osebam olajša odločitev o uporabi slušnega aparata in o nakupu tehničnih pripomočkov.

Zahvaljujemo se Občini Straža in Regijskemu NVO centru – stičišču nevladnih organizacij Jugovzhodne Slovenije, da imajo posluh za naš sluh. ●

IZ SVETA TIŠINE

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije tudi na voljo kot brezplačna mobilna aplikacija.

Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah

Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora

Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljicah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih

Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika

QR

Čitalec QR kod za ogled videoposnetkov szj

Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe

PRIJAVA NA SMS-OBVESTILA

S kratkimi telefonskimi obvestili želi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije obveščati uporabnike o izrednih dogodkih, novicah in ukrepih, ki so pomembni za uporabnike.

Prejemanje naših SMS-obvestil je za uporabnike brezplačno.

Podatki o uporabniku – priimek in ime *

Mobilna tel. številka
(vpisati brez presledkov in ločil) *

---

* zahtevani podatki

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (v nadaljevanju: izvajalec) se zavezuje, da bo skrbno varovala osebne podatke uporabnikov, pridobljene ob prijavi v sistem za obveščanje. Podatki se bodo zbirali, pridobivali, hranili in obdelovali izključno za namene obveščanja o izrednih dogodkih in za namene obveščanja o dogodkih, povezanih z aktivnostmi izvajalca.

Podatki so varovani v skladu z zahtevami zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, in zakona, ki ureja elektronsko poslovanje ter elektronski podpis. Izvajalec se zavezuje, da bo zbrane podatke hranil le toliko časa, kot je potrebno za doseg namena, zaradi katerega so bili zbrani.

Uporabnik v postopku registracije posreduje zahtevane osebne podatke. Vsak uporabnik samos-

tojno odgovarja za vsebine, ki jih vpiše ob spletni prijavi. Uporabnik potrjuje, da je bil pred registracijo ustrezno seznanjen z obsegom in namenom obdelave osebnih podatkov, ki jih je dal na voljo ob registraciji. Uporabnik ob registraciji podaja osebno privolitev, da lahko izvajalec obdeluje osebne podatke, ki jih uporabnik posreduje ob prijavi v sistem za obveščanje.

Izvajalec se zavezuje, da osebnih podatkov in kontaktnih informacij uporabnikov ne bo uporabljal v druge namene ter jih brez izrecnega dovoljenja uporabnika, razen če bi to zahtevala veljavna zakonodaja, ne bo razkril tretjim osebam. V času upravljanja z osebnimi podatki ima posameznik v skladu z veljavno zakonodajo možnost vpogleda, prepisa, kopiranja, dopolnitve, popravkov, blokiranja in izbrisa osebnih podatkov v zbirki podatkov. Izvajalec bo pridobljene podatke varoval in preprečeval njihovo zlorabo. Osebne podatke lahko izvajalec uporablja do preklica prijave.

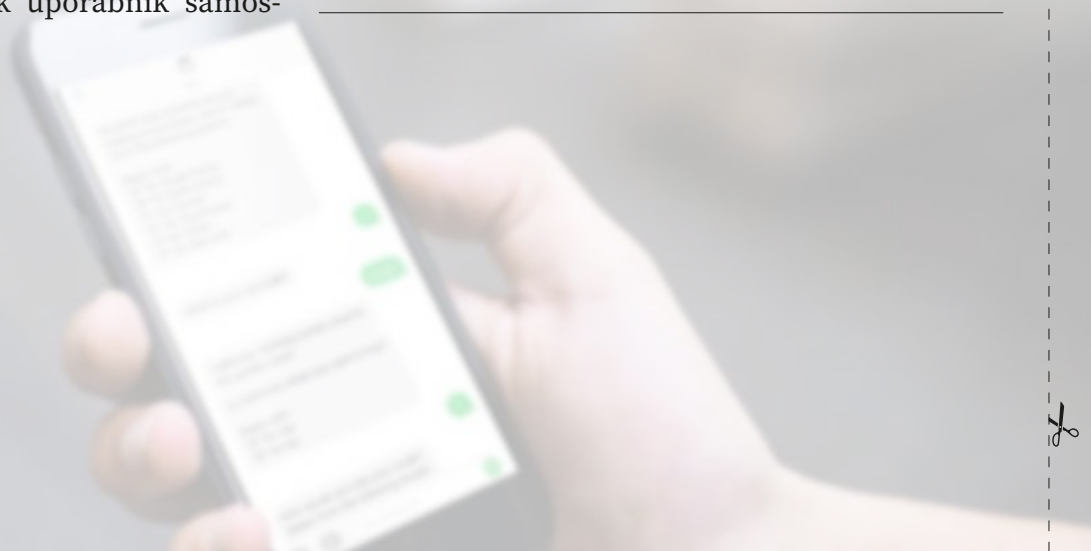
Izpolnjeni obrazec pošljite na naslov:
Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Drenikova 24
1000 Ljubljana
ali
po telefaksu: 01 500 15 22

Kraj in datum:

Podpis uporabnika:

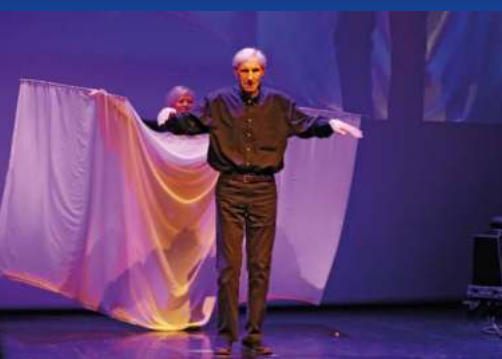

ENOROČNA PRSTNA ABECEDA SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA

   A	 B	 C	 Č	 D
   E	 F	 G	 H	 I
   J	 K	 L	 M	 N
   O	 P	 R	 S	 Š
   T	 U	 V	 Z	 Ž

OD PREPOVEDI DO VPISA ZNAKOVNEGA JEZIKA IN JEZIKA GLUHOSLEPIH V USTAVO RS

90 let organiziranega delovanja gluhih in naglušnih na Slovenskem
1931-2021